28րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7525 21 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1911 ՈՒՐԲԱԹ 3 Février 1911 28me année N. 7525

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՈՅԱՃԵԱՆ
ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ
ԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ԵՏ ՉԵՆ ՏՐՈՒԻՐ
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
ՏԵՍՆԵԼ Դ. ԷՋԸ
Կ. Պոլիս Ղալաթիա

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

Ազգին Օրաթերթ

10 PARAS

آرەولق
ارمنيجه يومى وسياسى غزته
صاحب امتيازى قره كين بوياجيان
درعليه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMENIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple, Galata

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Կովկասէն հեռագրով եկած մէկուկէս միլիոն րուպլիի կտակին լուրը հետզհետէ առեղծուածային հանգամանք մը կ'առնէ, այնպէս որ մարդ կ'երկմտի թէ իրաւցնէ կտա՞կ է այդ թէ կատակ։

Այս ժամուս, այսինքն կտակի լուրը հասնելէ վեց օր ետքը, տակաւին չենք գիտեր թէ կտակարարը կի՞ն է թէ երիկմարդ, ո՞ղջ է թէ մեռած, ամուրի՞ է թէ ամուսնացած։

Պ. Հ. Առաքելեան կ'երեւայ որ այս առթիւ երկու հեռագիր ուղղած է, մին՝ Ազգ. Ժողովին եւ միւսը՝ Պատրիարքարանին։

Առաջինին մէջ կ'ըսէ.

«Թամարա Ղուկասեան մեռած ըլլալով, իր կտակով յանձնարարած է հօրը՝ Պ. Աւետիսին՝ մէկուկէս միլիոն րուպլի յանձնել Կ. Պոլսոյ ազգային Պատրիարքարանին, հայկական համալսարանի մը հիմնարկութեան յատուկ։ Շնորհաւորութիւններս»։

Երկրորդը սապէս խմբագրուած է.

«Թամարա Ղուկասեան մեռաւ, որուն հայրը Աւետիս՝ մէկուկէս միլիոն րուպլի կը թողու Պատրիարքարանին, հաստատելու համար հայ համալսարան մը։ Շնորհաւորութիւններս»։

Ինչպէս կը տեսնէք, այս երկու հեռագիրները գրեթէ համաձայն են իրարու։

Ո՞վ է այս Թամարան։ Հոս է որ կարծիքները իրարու համաձայն չեն։

Ժամանակ որ, հասարակ մահկանացուներու անմատչելի իրեն յատուկ տեղեկութեան աղբիւրներ ունի, կտակարարը կը ներկայացնէ իբրեւ տարիքոտ կին մը, միջահասակ, գիրուկ, սեւ աչուի, լայն սեւ յօնքերով, ծրպտերես, որուն երեսէն լոյս կը կաթկթէ. վերջապէս տեսակ մը լամպա, լիւքսի դրութեամբ։ Տիկին Թամարա, կ'աւելցնէ Ժամանակ, մայր է չափահաս երկսեռ զաւակներու (հաւանօրէն որձեւէգ զաւակներու ըսել կ'ուզէ), որոնք մեծ մասամբ ժառանգած են եղեր իրենց մօր ազնիւ զգացումները — Օլռայթ, ինչպէս պիտի ըսէր անգլիերէն լեզուի տարրական ծանօթութիւն ունեցող մէկը։

Բայց ահա՛ կովկասահայ հանրածանօթ եւ յարգուած անձնաւորութիւն մը որ առեւտրական գործերով մայրաքաղաքս կը գտնուի եղեր, Տիկին Թամարայի մասին սա անողոք վճիռը կ'արձակէ.

— Պոլսոյ բոլոր թերթերը Տիկին Թամարա Ղուկասեան գրեցին. եթէ Տիկին Թամարա է՝ Ղուկասեան չի կրնար ըլլալ. եթէ Ղուկասեան է՝ տիկին չի կրնար ըլլալ, որովհետեւ Ղուկասեանները ինծի դրացի եւ շատ մօտէն ծանօթ են, նոյնիսկ ազգականութիւն ալ ունինք։ Իմ գիտցածս Օր. Թամարա Շուշեցի Պ. Աւետիս Ղուկասեանին աղջիկն է եւ չէ ամուսնացած, իր տարիքը հազիւ 22 կամ 23 կայ։

Չմոռնամ ըսելու որ այս յայտնութիւնը ընողն ալ Ժամանակն է։

Հակասութիւնը բառնալու համար ըսենք որ Թամարա մանկամարդ օրիորդ մըն է Ղուկասեան մականունով։ Իսկ Ժամանակին այն հաստատումը թէ՝ «Թամարա սքանչելի գեղեցկութեամբ օժտուած կին մըն էր, որուն գեղեցկութեան հետքերը լիուլի կը նշմարուէին դեռ իր վրայ խոր ծերութեան հասակին մէջ», կրնանք ֆիքսէի չփոխութեան արդիւնք համարել։

Բայց ասով ալ խնդիրը չլմնար, քանզի ըստ հեռագրին՝ Թամարա մեռած է եւ հայրն է, այսինքն Պ. Աւետիս Ղուկասեանը իր աղջկան կտակարարը, մինչ կովկասահայ ծանօթ անձնաւորութիւնը կ'ըսէ.

— Պ. Աւետիս Ղուկասեան քանի մը տարի առաջ մեռած է։

Եւ հակառակ Ժամանակի խմբագրին պաղատագին աղաչանքներուն՝ մարդը անդրդուելիօրէն, կովկասահայի մը յամառութեամբ, կը պնդէ որ Պ. Աւետիս Ղուկասեան մեռած է։

Այսպէս ուրեմն լուսաբանելիք կէտեր են թէ՝

ա. Թամարա Ղուկասեան մեռա՞ծ է թէ ողջ։

բ. Խոր ծերութեան հասած պառա՞ւ մըն է թէ մանկամարդ աղջիկ մը։

գ. Երկսեռ զաւակներու մա՞յր է թէ կոյս աղջիկ։

դ. Պ. Աւետիս Ղուկասեան մեռած է թէ ողջ։

Մինչեւ որ այս կէտերը չլուսաբանուին, մենք պէտք չենք զգար մեր երախտագիտական զգացումները մէջտեղ հանել, ուրպէսզի ետքէն չստիպուինք զանոնք ծրարելով պահելու։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԷՋՄԻԱԾԻՆ

ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ

Դ.

1907-1908ին Էջմիածնայ կաթողիկոսական Թախտը պահուն շուրջ մղուած ընտրական պայքարը չեմ գիտեր ի՛նչ վերջնական արդիւնք պիտի ունենար, եթէ պատմական հոսքի՝ ու անակնկալ յեղաշրջումի մը հետեւանքով Իզմիրլեանի կաթողիկոսացումը վճռական ու անխուսափելի դէպք մը չի դառնար։

Ինչպէս տեսանք խմբագրականներու այս շարքին մէջ զետեղուած իմ նախորդ վերարտադրեալ յօդուածէս, բաւական զօրաւոր հոսանք մը կար՝ 1907-1908ին՝ Կովկասի մէջ ի նպաստ Օրմանեանի։

Թուրքիայէն մեկնելիք կրօնաւոր ու աշխարհական պատուիրակներն ալ կ'ենթադրուէր որ մեծ մասամբ Օրմանեանին պիտի տային իրենց քուէները, արդէն այդ կանխակալ պայմանով թոյլատրուած՝ Էջմիածին երթալ եւ անկէ վերադառնալու։

Բայց Օսմանեան Սահմանադրութիւնը եկաւ յանկարծ վերիվայր շրջել Օրմանեանի ամբողջ սադրանքը։

Պատրիարքական Աթոռէն իր գահավէժ տապալումով՝ Էջմիածնի ճամբան խափան կը գտնուէր իրեն առջեւ։

Իզմիրլեան՝ Ազատութեան Արշալոյսին մէջէն՝ Պոլիս վերադարձաւ իր Երուսաղէմի աքսորէն, եւ Պատրիարքական Աթոռին վրայ Օրմանեանին յաջորդելով պահ մը հանգչելէ ետքը, համազգային խանդավառութեան վիթխարի թափով մը վերամբարձ՝ գնաց Էջմիածնայ Գահուն վրայ Հայոց Հայրիկին յաջորդել։

Թէ ի՛նչ չափով Իզմիրլեան Կաթողիկոս արդարացուց իր վրայ դրուած յոյսերը կամ թէ ո՞ր աստիճան գիտակից բնոյթ ունեցան իրմով վերարծարծուած յոյսերն իսկ. — այդ մասին հարկ չկայ ծանրանալ։

Երուսաղէմէն վերադարձին՝ Պոլիս զինք մօտէն տեսնողները հաստատեր էին արդէն, թէ Իզմիրլեան ընկճուած էր տարիքի ու տաժանքով լեցուն կեանքի մը բեռան տակ։

Արդէօք մեղանչա՞ծ մը պիտի ըլլար հայակալ Հայուն յիշատակին դէմ՝ յիշել նաեւ, թէ «Երկաթէ Պատրիարք» համբաւեալ Իզմիրլեանէն՝ ներգործական կորովի տեսակէտով ալ՝ քիչ բան մնացած էր՝ յաղթական վերադարձի ու հրաշափառ աստուածացումի այդ նոր շրջանին։

Իրեն հետ հպումի եկող մը չէր կրնար չի կրել իրմէ տպաւորութիւնը մարդու մը որ՝ ժողովրդականութեան գագաթնակէտին հասած՝ յարատեւ, գրեթէ տաժանելի ճիգ մը թափել ստիպուած կը զգար ինքզինքը պահելու համար այն վեհապանծ բարձրութեան վրայ ուր խաչուած ու յարուցեալ ժողովուրդի մը պաշտամունքը հասուցեր էր զինքը։

Այս հոգեկան վիճակը տեսակ մը մշտական վարանքի, գրեթէ շուարումի կը մատնէր զինքը՝ հանրային հրապարակ հարցերու հանդէպ։

Անիկա վերստին կը կանչուէր գերագոյն դերերու, զանոնք արդիւնաւորապէս ստանձնած, կատարած ըլլալու համար ամէն վայրկեան պիտի հարկադրուէր որոշ դիրք մը բռնել օրուան դէպքերուն ու դէմքերուն նկատմամբ։

Ինծի այնպէս կը թուի, թէ Իզմիրլեան ցաւագինօրէն տառապեցաւ իր ծերութիւնը զգալով այդ կացութեան մէջ։ Անիկա մէկէ աւելի անգամներ գլխու խելայեղ պտոյտն ունեցաւ բոլոր անոնց, որոնք իրենց տիրացած համբաւին բարձունքներէն վիհ մը կը տեսնեն իրենց առջեւ....։

Անիկա իր ազգային-քաղաքական գործունէութեան, իր բարձրաստիճան եկեղեցականի եւ հանրային մեծ գործիչի ամբողջ անցեալին գերազանց նախանձախնդրութիւնն ունէր, ինչպէս կ'երեւայ Հայրապետական Մայր Աթոռէն առ Բիւզանդ Քէչեան ուղղած իր մէկ նամակէն, որ լոյս տեսաւ իր մահուանէն ետքը, եւ չէր կրնար հանդուրժել որ օտար մեկնուէին կամ անխնայ քննադատուէին իր արարքներն ու արտայայտութիւնները։

Հանճարի մարդերու յանձնապաստան անսայթաքութիւնը կը պակսէր իրեն. տեսական սքեպտիկ մը, վեհանձնօրէն արհամարհոտ հեգնող մը չէր Խրիմեան Հայրիկին պէս, որ կը խնդար իր ամենէն կատաղի հակառակորդներուն, ուրացողներո՛ւն իսկ քթին, ու սխրալիօրէն կը ներէր անոնց...

Իզմիրլեան՝ Հայրապետական Գահուն, ինչպէս վերջին անգամ Պատրիարքական Աթոռին վրայ՝ բարոյապէս չարաչար պիտի տանջուէր իր շուրջը պար բռնող ու զինք աւելի-աւելի նկրտող ընդդիմամարտ հոսանքներու միջեւ, առանց վճռաբար կարենալ վտանգելու իր անսահման հմայքը անոնցմէ—ըստ իր սեփական համոզման—ամենէն ազգօգուտին մէջ կամ անոնցմէ բոլորովին անկախ, զանոնք նուաճող չէզոքացնող, ոչնչացնող որ եւ է խիզախումով մը։

Ներքին այս դժնդակ պայքարը Իզմիրլեանի վերջին օրերը դառնացուց, եթէ չէ փութացուց ալ իր վախճանը, ինչպէս եղան կարծողներ իր մահուան առթիւ։

Այս տեսակէտէն՝ իր մեծութեան բաժինն ունէր բերին այն բոլոր յայտնութիւնները, որոնք մէջտեղ նետուեցան իր նոր գոցուած գերեզմանին շուրջը, եւ որոնցմով Իզմիրլեանի հոգեկան ներքին տագնապը կը պատկերանար՝ նոր լոյսի մը տակ՝ իր վրայ պատառոտ զմայլանքով նայող հասարակութեան մը աչքին։

Ինչ հրաշաթափիչ խօսք մըն է, օրինակի համար, զոր Լէօ կը դնէ հանգուցեալ Հայրապետին բերանը, երբ կը գրէ. «Գիտեմ, շատ լաւ գիտեմ, թէ ինչ մեղք ունիմ հակառակութիւն սերմանող լրագիրներու եւ անոնց աններելի հովանաւորողներու առջեւ։ Իմ մեղքն այն է որ այսօր ես եմ հայրապետական աթոռի վրայ եւ ոչ թէ Օրմանեան Սրբազանը»...

Իզմիրլեան Կաթողիկոսի այս հոգեբանական տագնապը մինչեւ յուսահատութեան հասած ըլլալ կը թուի, եթէ կրնանք այս մասին հիմնուիլ «Մշակ»ի հրատարակած հետեւեալ ստուգապատում յայտնութեան վրայ.

«Հանգուցեալ Մատթէոս Կաթողիկոսի գրասեղանի դարակի թղթերի մէջ գտնըուել է իր ձեռքով հայերէն գրուած եւ ռուսերէն Յուսիկ վարդապետի ձեռքով թարգմանուած հրաժարական գրութիւն, յանուն Նորին Կայսերական Մեծութեան, որի մէջ յայտնում է, որ անկարող զգալով իրեն վարել Հայաստանեայց Եկեղեցու Հովուապետութեան ծանր եւ պատասխանատու պաշտօնը, խնդրում է թոյլատրել իրեն հրաժարուել Կաթողիկոսական գահից, քաշուել մի վանք աղօթելու Նորին Մեծութեան համար։ Հայրապետի ունեցած այս դիտաւորութեան մասին, որ սակայն չէ իրագործել, ոչ ոք տեղեկութիւն չէ ունեցել, բացի Յուսիկ եւ Բագրատ վարդապետներից, որոնց պատուիրել էր ոչ ոքի չյայտնել եւ որոնց աղերսել էին Հանգուցեալին յետ կանգնել այդ դիտաւորութիւնից։»

Հոս կանգ կ'առնեմ Նուիրական յիշատակի մը առջեւ իմ զգացած երկիւղած յարգանքէս հարկադրուած. հազիւ համարձակելով ըսել, սակայն, թէ Իզմիրլեան Կաթողիկոս մեծ ժէսթ մը ըրած պիտի ըլլար՝ իր «Երկաթէ» տիտղոսին արժանի եթէ այդ հրաժարականը մատուցանէր Զարին, զի այդ հրաժարականը գերազանցապէս կ'ապացուցանէ, թէ Իզմիրլեան կեղծիքի, երկդիմութեան ու սուտ կացութիւններու մարդը չէր, ինչպէս եղած են այնքան ուրիշներ Հայրապետական ու Պատրիարքական Աթոռներու վրայ, ինչպէս՝ օրինակի համար՝ տասը անհաւատալի նմանը հանդիսացաւ Դուրեան Պատրիարքը...

Բայց Իզմիրլեան վճռականութիւնը չունեցաւ այդ յանդուգն, աննախընթաց ու զգայացունց քայլն առնելու։

Օրհնեա՛լ ըլլայ, Նորի՛ն, մեծ Հայուն յիշատակը...

ՍՈՒՐԷՆ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆ

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԲԱԲԵՐԴ

Տ. Անանիա Վ. բախտաւոր եկեղեցականներէն մին կը թուի ըլլալ՝ Բաբերդի մէջ յաջողելուն համար։ Հոկտ. 18ին եւ կաւ. 19ին 38 անձերու հրաւէր ղրկեց ատոնց 28ին մեծամասնութեամբ՝ ընտրողական յանձնաժողովի մը կազմութեան ձեռնարկեց։

Ամսոյն 20ին ընտրողականը հրաւիրեց, եւ գիշերները նիստ ընելով՝ առաջին խնդիրն ըրաւ զպրոցներուն բացումը, երկրորդը ընելով Գաւառ. Ժողովին ընտրութեան նախնական գործողութիւնները։

Ընտրողական ժողովը որ գործունեայ 9 անդամներէ կը բաղկանայ, 20 ոսկիի փոխառութիւն մը կնքեց եւ զպրոցները բացաւ, տնօրէնութեան կոչելով Դաւիթ էֆ. Արապեանը Կարինէն. իսկ տեղական մէկ քանի ուսուցիչներու հետ պայմանաւորուելէ վերջ հեռագիրներ փոխանակեց Երզնկա եւ Սեբաստիա, կը սպասուի 2 ուսուցիչի՝ մին երաժիշտ, միւսը տաճկաբան։

Նոյեմ. 3ին քաղաքի 12 երեսփոխաններու ընտրութեան համար 320 ընտրողներու եւ 36 ընտրելիներու ցանկերը պատրաստեց եւ եկեղեցիին դուռը կախել տըւաւ, միեւնոյն ատեն 320 նամակներ եւ քուէթուղթեր ղրկուեցան ընտրողներու։ Քուէարկութիւնը տեղի ունեցաւ նոյեմ. 14ին ամենայն կանոնաւորութեամբ եւ 8 երեսփոխան ընտրուեցան քուէներու բացարձակ առաւելութեամբ։ Իսկ համեմատական մնացած 4 անդամներու ընտրութիւնը վերջացաւ ամսոյն 21ին։ Երեք եկեղեցական անդամներու ընտրութիւնը 26 քահանաներէն 16ին մասնակցութեամբ Նոյ. 8ին գումարուած համագումարին քուէներով արդէն կատարուած էր, իսկ թեմական 6 երեսփոխաններու ընտրութեան համար արդէն բաժնուած վեց շրջանակներու գիւղերը 6 քահանայ եւ 6 աշխարհական երկ-երկու պաշտօնեաներ ղրկուեցան որոնք տեղերուն քահանաներուն եւ Թաղ. Խորհուրդներուն ներկայութեամբ ընտրական գործողութիւնները կատարելով՝ վեց թեմական անդամներու ընտրութիւնը բերին ընտր. ժողովին, որ իր կարգին հաստատելով բոլոր ընտրողական գործառնութեանց օրինաւորութիւնը, հարկ եղած տեղեկագիրը պատրաստեց եւ յանձնեց Նախագահին որ հրաւիրէ ժողովը նիստի։ Նոյ. 24ին Գաւառ. Ժողովի 21 անդամներէն 15ին ներկայութեամբ տեղի ունեցաւ Ա. նիստը, ուր տեղեկագրին պարունակութիւնը կրկին քննուելով եւ ընտրութեանց օրինաւորութիւնը հաստատուելով Ժողովը իր դիւանը կազմեց եւ իր տեղեկագիրը խմբագրելով ղրկեց Պատրիարքարան ի վաւերացումն։

Բաբերդցին գոհունակ սրտով կը դիտէ Առաջնորդարանին նորոգ կազմակերպութիւնը, բայց տեսնենք թէ Պատրիարքարանի լաբիւրինթոսէն ե՞րբ դուրս պիտի գայ Թղթի կտոր մը՝ որուն կոճղակ անունը տրուած է, որպէսզի կեդրոնացման այդ քմահաճոյքին իրագործումէն յետոյ տեղւոյ վարչական ժողովներն ու Խորհուրդներն ալ ընտրուին եւ երկիրը վերջնապէս տանի իր կերպարանաւորումը։

Բախտաւոր մէկն է ըսինք Տ. Անանիա վարդապետ. հետեւեալ չորս պարագաները կուգան հաստատել մեր խօսքը։ 1. [illegible] կայ ամսուընէն, երկու զաւակները առած կը դիմէ Առաջնորդարան, պահանջելով որ կա՛մ աղջը յանձնեն հօրերնուն եւ կամ զինքն ու իր աղջիկները ղրկեն Տրապիզոն, ուր կը գտնուէր իր ամուսինը։ Անանիա վարդապետ գիտել կուտայ, թէ Տրապիզոնի մէջ կրնայ իր պատիւը կորսնցնել ու կը յաջողի հոն կեցնել, այդ քիչ մը համարձակ, այլ դժբախտ կինը իր մոլորութենէն եւ անոր կը յատկացնէ Աղքատախնամէն նպաստ մը՝ ցնոր տնօրէնութիւն, միեւնոյն ատեն գրելով հարկ եղածը Տրապիզոնի Առաջնորդին։ 2. Նիմ գիւղէն Վարդուհի անուն կին մը երկու տարիէ ի վեր հալածուելով երիկէն՝ բաժանում կը պահանջէր, եւ հակառակ իրեն եղած յորդորներուն եւ սպառնալիքին՝ անդրդուելի մնաց. եւ դիմեց մուֆթիին որ 24 ժամուան մէջ Իտարէի Ժողովին առջեւ հանոց զայն թէ իսլամութիւնը պիտի ընդունի։ Բուռն եղաւ վէճը վարդապետին եւ գայմագամին միջեւ, եւ հարկ չկայ ըսել թէ «սահմանադրական կառավարութեան օրով ալ հոս հաւասարութիւն չի տեսնուիր»ը երեսին տալով գայմագամին,

---

“ԱՐԵՒԵԼՔ„Ի ԹԵՐԹՕՆԸ ԹԻՒ 7

ՀԱՆՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ ԿՐՕՆՔՆԵՐՈՒ ԵՒ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հեղինակ՝ Ն. ՍԻՄՕՆ

«Պօվէի եպիսկոպոս եւ Շարթրի կանոնիկոս Պիէռ Քօշօնի (այս այն եկեղեցական էր որ Ժան տ'Արքի դատապարտութեան նախագահեց) պաշտօն յանձնուեցաւ հսկելու այս հրովարտակին գործադրութեան։ Թագաւորութեան մէջ հանդարտութիւնը վերահաստատուելով, Քուլոմպ՝ կրօնաւորները, շատ մը դիմումներէ ետքը, Թագաւորական հրովարտակ մը ստացան 1547 յուլիս 27ին, որով իրենց արտօնութիւն կը տրուէր մասունքը կրկին աբբայութեան բերելու։ Սուրբ մաշկը քիչ ատենէն իր հին տեղը բերուեցաւ ուր վերստին գտաւ իր նախկին յաճախորդներն ու համբաւը։ 1464 ապրիլ ամսուն Լուի ԺԱ. Թագաւորը ուխտի եկաւ Քուլոմպ եւ աբեղաները շնորհ ըրին իրեն իր ներկայութեան բանալու մասունքը, ինչ որ առանց Շարթրի եպիսկոպոսին թոյլտուութեան կարելի չէր ընել, եւ Թագաւորին ցոյց տուին օգոստափառ Թաղանթը»։

Հռոմէացիները աստուածացուցած էին մարդուս սեռական մասերը։ Անոնցմէ չէ՞ն եղած Պրիապ Աստուածը, Յոյները ալ՝ ունէին նմանօրինակ Աստուած մը՝ Փալլոսը եւ Հնդիկները Լինկիւմը։ Միւս կողմէ, Ս. Գիրքը մեզ ցոյց կուտայ Ասա Թագաւորը, որ իր մայրը Մաաքան տիկնութենէ կը հանէ եւ անոր Աստարովթի կուռքը Կեդրոնի հեղեղատին մէջ կ'այրէ։ Աստարովթը հրէական Պրիապ մըն էր։ Ասիկա Աստուած մըն է որ ամէն ծառերու տակ պաշտուած է (Թագ. ԺԵ. 12-14)։

Կաթոլիկ եկեղեցին ալ իր կողմէ կը պաշտէ Յիսուսի սիրտը, անոր չորցած մաշկը։ Նոյն անհամեստութիւնը, նոյն անբարոյականութիւնը, նոյն խաթարումը։ Հոս ալ, ինչպէս միշտ, հին կրօնքները կ'ընդօրինակէ։

Ուրիշ ծանր խնդիր մը կը մնայ մեզ լուծելիք։

Երբոր Յիսուս երկինք համբարձաւ ամբողջակա՞ն էր թէ՝ երկրագունդին վրայ թողուց՝ մեր մխիթարութեանը համար՝ իր մարմինէն այն մասնիկը զոր գիտէք։

Եթէ զայն մեզ ձգած է, անոնք որ դարերէ ի վեր այդ մասունքը մեզի կը ներկայացնեն, արդարանալի են։ Բայց եթէ ետ առած է, այն ատեն Քուլոմպի աբեղաները խաբեբաներ են որոնք Անգլիոյ Հանրի Ե. եւ Ֆրանսայի Լուի ԺԱ. թագաւորները խաբած են։

Այդ խնդիրը բուռն վիճաբանութեան նիւթ եղած է լրջմիտ աստուածաբաններու մէջ։ Երկու կողմէն ալ զօրաւոր փաստեր յառաջ կը բերուին։ Այդ փաստերուն ամենէն աննշանը կրնայ զօրական մը ամչցնել։ Թողունք այդ թաղանթայինները որ իրենց նիւթին հետ գլուխ գլխի վիճաբանին։

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ԳԼՈՒԽ

Վարդապետութիւններ.—Ժամանակակից Կաթոլիկի սիրողի կրօնը — Մարդս ստեղծուած Ադամէն հազար տարի առաջ — Աշխարհ ստեղծուած՝ աստուածային ստեղծումէն միլիոնաւոր տարիներ առաջ — Եգիպտացիներու գոյութիւնը աշխարհի ստեղծումէն առաջ:

Վարդապետութեան մը հաւատալը՝ հաւատացեալի մը համար՝ իր մտային կարողութիւններէն բացարձակապէս հրաժարիլ կը նշանակէ։ Իր բանական էակի կարողութիւններէն եւ մարդկային արժանապատուութենէն կամաւոր անկում մըն է։

Գիտակցաբար կապանք կը դնէ իր իմացականութեան վրայ ու խափուցիչ մը կ'անցնէ իր բանականութեան։ Հաւատքը մտային անձնասպանութիւն մըն է։

Հաւատացեալը ինքզինք կը յայտարարէ քահանային աշակերտ եւ զայն կիսաստուած մը կ'ընէ, եւ զոր վաղը իր ծառան կամ ծիրանաւորը պիտի ընէր եթէ վեղարը վրայէն հանէր։ Ծունկի վրայ կ'ընդունի, անյաղթելի վտանգութենէ մը եւ յիմարական երկիւղէ մը տարուած, ամենէն ապուշ յղացումները։ Քահանան մարդուս ճակատագրին մասին այնքա՛ն տգէտ է որքան հաւատացեալը։ Ամբարտաւան կոյր մըն է որ կ'ուզէ ուրիշ կոյր մը առաջնորդել։

«Կը հաւատամ որովհետեւ արտառոց բան է» կ'ըսէր Սուրբ մը։ Տերտուղիանոս ալ իր կողմէ, կը յայտարարէր. «Աստուծոյ որդին մեռած է՝ ասիկա հաւատալի է որովհետեւ անմիտ բան մըն է։ Գերեզման դրուելէ ետքը՝ յարութիւն առած է, ասիկա ապահով է՝ որովհետեւ անկարելի է»։

Հաւատքը երբ այս աստիճան մոլեգնութեան կը հասնի՝ այլեւս բժշկութեան եւ ջրաբուժութեան կը վերաբերի դարմանումը։

Վարդապետութիւնը ուրիշ բան չէ, այլ եթէ քմածին պատասխաններ զորս եկեղեցական ժողովներ տուած են անծանօթի պարագէն խռոված մարդերու հարցումներուն։

Հաւատացեալը անդրբնախարհային վարկածներու դէմ գտնուելով որոնք չէ կարող լուծել, եկեղեցին այդ մասին իրեն անհասկնալի պատասխան մը կուտայ, խորհրդաւոր վարդապետութեան ձեւին տակ։

Օրինակի համար, իրեն կը սորվեցնեն թէ՝ լատիներէն բանաձեւի մը օգնութեամբ կրնան, ըստ կամս, Աստուած մը իջեցնել խմորի մը մէջ, կամ թէ կոյս մը յղացած է երկնային թռչունի մը գործողութեամբը։

Գեղեցի՛կ հանելուկ։

Կրօնքները երեւակայութեան արդիւնք ըլլալով պարզապէս, ի՛նչու համար մարդ ինքնիրեն չերեւակայէ եւ իր ուզած իտէալը չստեղծէ, փոխանակ երթալու այդ մասին ուրիշներու գաղափարը փոխ առնելու այնպիսի մարդոցմէ որոնք եթէ յանդգնաբար ինքզինքնուն երկնքի դռնապանի աստիճանը տուած չըլլային, այս աշխարհի մէջ՝ համեստօրէն՝ ագարակի մշակ կամ կօշիկ ներկող պիտի ըլլային։

Վարդապետութիւնները եւ կրօնքները երկու մարդկային դասակարգ կ'ենթադրեն։ Մին ստորին, սահմանափակ իմացականութեամբ, աստուածութենէ արհամարհուած մարդիկ որոնք ստեղծուած են առանձնաշնորհեալներէ կառավարուելու համար։ Ասոնք հաւատացեալներն են։

(Շարունակելի)

կինը տասը բերաւ Առաջնորդարան. այժմ վարդապետը կը խորհի Վարդուհին ճամբել Ռուսաստան՝ իր մէկ ազգականին քով, ինչ որ կը փափաքի արդէն խեղճ կինը, որ Իտարէի Ժողովին առջեւ յայտարարեց թէ «ես երկանս բռնութիւններէն ազատ մնալու համար է որ միւֆթիին դիմեցի»։ 3. Դարձեալ Նիվ գիւղէն կին մը՝ Տուրիցա անուն, տեսնելով որ իր Գրիգոր անուն էրիկը Եալթայի մէջ օրթաօգս ըլլալով տաս աղջկան մը հետ ամուսնացած է ութ տարիէ ի վեր, ուրկէ երկու մանչ և մէկ աղջիկ զաւակ ալ ունեցած է, գիւղին մէջ մէկուն հետ ինքն ալ ամուսնութիւն կնքել կը պահանջէ. վարդապետը քննութեան ձեռնարկելով, մօտ օրէն կազմուելիք Կրօն. Ժողովին հետ խորհրդակցութեամբ հաստատ որոշում կուտայ պսակի արտօնութիւնը տալ։ 4. Քարավրակցի Սաթենիկ՝ իր ամուսինը Նշան չորս տարիէ ի վեր անյայտանալուն պատճառով՝ խեղճ կ'ապրէր. վարդապետը անոր դիմումին վրայ քաղաքին մէջ անոր ուզած տեղը դրաւ զինքը և նպաստ յատկացնել տուաւ՝ զգուշանալով կնոջ ազատնալիքէն և Վարդուհիին ընթացքէն, կարծեմ մօտ օրէն ատոր ալ ուրիշի մը հետ պսակը կը կատարուի։

Այս կարգի որոշումները կը ցուցնեն թէ Անանիա Վ. ամէն բան Պատրիարքարանէն չսպասեր։

Մ. ՍԱՆՈՍԵԱՆ

Ց. Գ.— Գրութիւնս աւարտած էի երբ Ազատամարտի 441 թիւը բերին ինծ՝ ուր Բաբերդի թղթակիցը որ մեր մտերիմ բարեկամն է, ապերախտ խաղ մը խաղալ ուզած է Անանիա վարդապետի գլխին։ Թղթակիցը կ'ըսէ որ «Վարդապետը Բաբերդ ժամանած օրէն աղայական ընտրութիւններ կատարեց եւայլն». ու գիտել կուտայ թէ Ուրֆայէն պէտք է հարցնել անոր ընթացքը որպէսզի ըստ այնմ գաղափար մը կազմուի իր թեկնածութեան մասին։ Բացարձակապէս կը յայտարարեմ որ Անանիա Վ. Բաբերդի առաջնորդութեան թեկնածու չէ, նա իր ընտրելին ցոյց տուած է Գաւառ. Ժողովին, որուն երբ կարգը գայ ճշմարտութիւնը յայտնաբերել պիտի խօսի։ Սակայն ես յապուշ կրթեցայ մեր բարեկամ թղթակցին աճապարանքին վրայ, որովհետեւ այդ յօդուածին տեսնուելէն դեռ 3 օր առաջ էր որ վարդապետը ի նպաստ թղթակցին գրութիւն մը ստորագրեց անոր պատիւը վերահաստատելու համար, և նոյնը այսօր իսկ պիտի ստորագրել տայ Գաւառ. Ժողովին՝ որ Բ. նիստի հրաւիրուած է հետեւեալ օրակարգին վրայ խորհելու։ 1. Խորհրդակցութիւն Առաջնորդի ընտրութեան։ 2. Խորհրդակցութիւն Վարչութեան ընտրութեանց։ 3. Առաջնորդարանի պիւտճէի կազմութիւն։ 4. Առաջարկ մը ատենապետին կողմէ, որ այդ [illegible] բաղձատսատուսմը՝ կը պատենք որ մեր բարեկամը բացատրութիւն մը տայ իր այդ անտեղի գրութեան մասին։

Մ. Ս.

ՀԱՅՈՒ ՄԸ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԳԱՀԸՆԿԷՑ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ՀԵՏ

«Աւելի աւելի հեռատես, անձնձիր, անխոնջ և հնարամիտ այր մը կրնա՞յ ըլլալ», կը շարունակէր նա. «Ես իրաւունք չունէի՞ իմ ջանքերէս ճոխ հաւնձք մը ակնկալելու՝ ես որ այս բռնագրաւիկ խաղին մէջ հաստատամտութիւնս երախուտելու համար՝ անդադար կը կրկնէի՝ «կաշեգործը իր սիրած կաշին գետինը կը զարնէ...»։

Հոս իմ անհանգստութիւնս այնքան ակներեւ և անզսպելի դարձած էր որ՝ Նախկին Սուլթանը՝ ինքզինքը ընդմիջելով՝ ըսաւ.

«Գիտեմ թէ ի՞նչ կ'անցնի մտքէդ։ Եթէ ներելի ըլլար կայսերական անձի մը խօսքը կտրել՝ պիտի հարցնէիր թէ ինչո՞ւ համար Մայիս մէկի յիշատակագիրը պարտութեան մատնեցի և Հայը ջարդել տուի։ Զաւակս, հոս հակասականութիւն չկայ բնաւ։ Կաշեգործը իր սիրած կաշին գետինը կը զարնէ և ականջէն չլսող որդին պէտք է որ կանակէն լսէ։ Մանուկներուն ձեռքը հրացան տալը վտանգաւոր բան է։ Ես որ իմ օրտաքարան աչքիս գետինը փրթեցի՝ երբ ձեռքը զէնք մը տեսայ՝ ինչպէս կրնայի Մայիս 1ի յուշագրին պէս վտանգաւոր պոլիթուցիկ մը տալ իմ Հայ զաւակներուս ձեռքը, Դուք անով անտանելի պիտի դառնայիք ձեր Իսլամ դրացիներուն և տեղական իշխանութիւններուն վերջն ու ծայրը չպիտի գար։ Անկէ զատ՝ մեր ժողովուրդը երբեք չպիտի կրնար ներել որ ես օտարներէն բռնադատուելով Հայերուն վիճակը բարուոքելու և օտար խումբի մը թոյլատրելու։ Հետեւաբար ես զանիկա «մեռեալ տառ» ըրի որ դուք օտար պաշտպանութեան և միջամտութեան ապաւինելէ ձեռք քաշէք և ձեր խնդրոյն լուծումը փնտռէք մեր փառապանծ ու բարեխնամ տէրութեան մէջ։ Եթէ մինչեւ անգամ Ռուսները և անոնց հետ Ֆրանսացիները ձեր դատը այս աստն չի մտնէին՝ չէ՞ որ ես կրնայի այդ ծրագիրն ալ Մակեդոնիոյ համար պատրաստուածին պէս՝ խայտառակ ընել։ Անկէ ձեզի բնաւ օգուտ չկար։»

— «Բայց, կոտորածները, կոտորածները» պոռթկացի այս մեղրալեզու կեղծաւորութենէն զայրացած։

Սուլթանը յանկարծակիի եկած՝ վրաս անբացատրելի ակնարկ մը նետեց և լռեց վայրկեան մը չափ որ ինծի տարուան մը պէս երկար թուեցաւ։ Սրտատրոփ կը սպասէի որ անտեսանելի դռները բացուէին և անոնցմէ ներս խուժող հուժկու խափշիկներ զիս ստորերկրեայ զնդաններու մէջ անհետացնէին։ Որչափ մեծ եղաւ զարմանքս երբ աւելի մեղմ և հեռաւոր չեշտերով՝ Համիտ սկսաւ նորէն խօսիլ։

«Այո՛, կոտորածները... Հարկ էր որ անոնց քաջաբեկցեցի յիշատակը արթնցնէիր, տղաս։ Որպէս թէ ամէն մէկ գնդակահար, թօպամահ կամ սովալլուկ ինկող Հայու հետ իմ կեանքէս ալ մաս մը չէր մեռներ, որպէս թէ ամբողջ երկրէն բարձող արեան հոտը պալատս չէր պղծեր և տառապանքի աղաղակը անէծքը քունս չէր խանգարեր։ Բայց տղաս, չե՞ս հասկնար որ ես մեծ, շատ մեծ մարդ էի և մեծ խնդիր մը ունէի առջեւս և մեծ, անկել բայց ազդեցիկ միջոցներով միայն կրնայի գործել։ Տենդագին Հայութիւնը արիւնեցի, զանիկա բժշկելու և ոչ թէ սպաննելու համար։ Կրնայ ըլլալ որ իմ գործակալներս գործը քիչ մը հեռուն տարած ըլլան, բայց եթէ նպատակս չար ըլլար՝ միթէ այդչափ դժուար էր Թրքահայութիւնը ափ մը թափառաշրջիկ և պաշտար մուրացկաններու վերածել։ Արդէն վաղուց մեր տէրութեան մէջ անխոստովանելի աւանդութիւն մը կայ որով չենք թողուր որ ոեւէ հպատակ ցեղ խոնարհամիտ և վեհերոտ օգտակարութեան մը սահմանէն անդին անցնելու չափ զօրանայ։ Հայերը իրենց անհիմն յոխորտանքին և յանձնապաստանութենէն վար իջեցնել պէտք էր։ Բայց երբ նայեցայ որ շատ կը տկարանան և գաղթական հոսանք մըն ալ սկսաւ կոտորածներուն պէս անոնց շարքերը անօսրացնել՝ խստութիւնս մեղմացուցի քիչ մը և նոյն ատենը արտագաղթը դժուարացուցի»։

Սուլթանը նորէն կանգ առաւ։ Ձայնը և դէմքը յոգնութեան նշաններ կը ցուցնէին։ Այս մարդը որ՝ Օսմանեան գահուն վրայ՝ աշխատութեան անօրինակ երեւոյթ մը կը համարուէր՝ հիմա իր բռնադատեալ հանգստութեան մէջ կարծես կը կորսնցնէր բնածին կորովը։

«Տղա՛ս», յարեց վերջաբանական չեշտով մը, «ալ չերկարեմ խօսքս։ Ես աշխարհքէն վտարուած մարդ մըն եմ։ Կեանքիս վերջալոյսը՝ ահա ամպերու մէջ կը մարի և ես չեմ կրնար ի կատար հանել սկսած գործերս։ Աստուած վարձահատոյց ըլլայ այդ տաք գլուխ, տատանոտ երիտասարդներուն որ ծրագիրներս վեր ի վայր շրջեցին։ Աղէկ բաներ սորվեր էին Եւրոպա, բայց պէտք էր կամ քիչ մը աւելի կանուխ և կամ քիչ մը աւելի ուշ հասնէին։ Գէթ իրապէս քաղաքագէտ ըլլայի՜ն։ Եկան չեկան դրսէն Անգլիան, Գերմանիան, Պուլկարիան և Յունաստանը իրենց դէմ հանեցին, ներսէն ալ Ալպանացիները, Մակեդոնացիները, Յոյները, Հայերը և Քիւրտերը դժկամակեցուցին։ Ելմտական խնայողութեան խօսքերով օդը թնդացուցին և քանի աւելի խոշոր պիւտճէներ բացին։ Արդարութիւն, եղբայրութիւն և հաւասարութիւն քարոզեցին բերնով ու գրչով և շատ անգամ իրենց բառերը հերքեցին գործով։ Աղքատութիւնը, սղութիւնը, տգիտութիւնը և արտագաղթը կը շարունակեն առջի պէս որովհետեւ երկիրը քաղաքական հարցերէ աչք բացած չունի որ քաղաքակրթութեան տուեալ ըլլայ, դպրոցներ զարգացնէ, առեւտուրը և արհեստները քաջալերէ, ճամբաներ շինէ և հանքեր շահագործէ»։

Սուլթանը՝ նորէն յուզուած՝ ոտքի ելաւ և սրահին շրջանը ըրաւ քանի մը անգամ։ Վերջը իմ առջեւս կանգ առաւ և իր թափանցող, ահազդեցիկ աչքերը վրաս յառելով՝ ըսաւ.

«Մեր երիտասարդները բոլոր հոգւով կ'ատեն ու կ'անիծեն որովհետեւ զիս ատանկ թշուառութեան և ամօթի կեանքի մը մէջ նղթոյեցին։ Սակայն պէտք է խոստովանիլ որ անոնք բաւական ընդունակ են փորձառութեան տուած դասերը սորվելու։ Արդէն կը տեսնենք որ իրենց գործած սխալները մի առ մի ուղղելու կը հետամտին և կը հասկնան թէ իմ ըրածներուս բոլորն ալ իրենց կարծածին չափ յիմար բաներ չէին։ Ես տէրութեան այլ այլ տարրերը իրարու դէմ հանելով կը չէզոքացնէի, անոնք կը տեսնեն որ ընդհանուր եղբայրութիւնը խոշոր անկարգութեանց և ներքին խռովութեանց ճամբայ բացաւ, կարծես։ Ես համիսլամութեան գաղափարով՝ աշխարհի Մահմետականութեան սիրոյ աղերսը Թուրքիոյ հետ կապեցի։ Իրենք ալ եթէ կրնան՝ այդ ձգողական անունը պիտի հերքեն։ Ես Թուրքիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը Ռուսիոյ յարձակումներէն և Անգլիոյ միջամտութիւններէն ազատելու համար Գերմանիոյ հետ յարաբերութիւն մշակեցի — այսինքն երկու չարեաց փոքրագոյնը ընտրեցի —, կ'ըսեն թէ հիմա իրենք ալ իմ այդ գծած շաւիղիս մէջ մտեր են։ Եւ դեռ ինչ բաներ կան զորս ինձմէ սորվելու տրամադիր են։ Անոնք չեն որ ինծի այնչափ մտահոգութիւն կը պատճառեն, տղա՛ս։ Ո՛չ, իմ այս աքսորիս դառնութիւնը աւելցնողը իմ սիրելի Հայ ազգս է։ Ցաւ ի սիրտ կը նկատեմ որ ձեր ժողովուրդը իմ ծրագիրներէս բոլորովին տարբեր կացութեան մը մէջ ինկած է։ Երբ քանի մը տարի առաջ իր կրօնքին և ազգութեան համար հոգի կուտար՝ այսօր այդ բաները իրեն համար ալ արժէք չունին եղեր։ Իր ներքին կազմակերպութիւնը թաղդախնդիր և մոլեռանդ խումբերու ձեռքը խաղալիկ է դարձեր և Հայ ազգը ապուշի պէս ձեռքերը ծալլած՝ եղած աւերները և խայտառակութիւնները կը դիտէ եղեր։ Կ'ըսեն թէ ամէն տեղ բաժանում, ամէն տեղ երկպառակութիւն, ամէն տեղ վհատութիւն և անտարբերութիւն կը տիրէ։ Աստուած իմ, ա՞յս է իմ արթնցնելու և վերանորոգելու աշխատած ժողովուրդս։ Խեղճերը իրենց կրած նեղութեանց մէջ բոլորովին խելայեղ եղեր են։ Վա՜խ, վա՜խ։ Արդեօք կուզը բժշկելու տեղը հոգին հանեցի»։

«Տղա՛ս», աւելցուց Նախկին Սուլթանը, «բարեւներս տուր մեր սիրելի Հայ ազգին և ըսէ որ շատ պիտի վշտանամ եթէ իմ բարեմիտ ջանքերս բոլորովին ի գերեւ հանէ։ Եթէ ինք կործանի՝ ոչ ես և ոչ ալ իմ յաջորդներս կ'ուզենք պատասխանատու համարուիլ»։

Համիտ կրկին ողջունելով մեկնեցաւ սենեակէն՝ որուն վրայ Սպարապետը զիս Ալաթինի ամարանոցէն դուրս հանեց։

(Կոչնակ) ԵՐԿՐԱՇՐՋԻԿ ԹՂԹԱԿԻՑ

ՃՇԴՈՒՄ ՄԸ

Ազգ. Ժողովի երկու կուսակցութեանց միջեւ անցեալ շաբթու կատարուած բանակցութիւններուն և գոյացած համաձայնութեան առթիւ զանազան թերթեր հրատարակեցին թէ Կեդրոնի խմբակցութեան կողմէ իբրեւ անդամ և յատուկ պատուիրակ ներկայացած էր նաեւ Պ. Երուանդ Օտեան։

Որքան որ գիտեմ՝ Պ. Ե. Օտեան երբեք պատկանած չէ Կեդրոնին, բան մը որուն ապացոյցները շատ անգամ տուած է իր գրութիւններուն մէջ, մանաւանդ պէտ վերջին պայքարին միջոցին երկու կողմերն ալ յաճախ քննադատելով և զաւապարտելով։ Արդ, վստահ ըլլալով հանդերձ թէ ինք երբեք ըսած չէ թէ Կեդրոնի անդամ է, կը փափաքէի որ այդ կէտը հրապարակաւ ալ ճշդուէր՝ եթէ ոչ ուրիշ բանի, գէթ առիթ չտալու համար Ազատամարտի որ տեղին ատեն շահագործէ սրամիտ երգիծաբանին ըրած յարձակումները Կեդրոնին դէմ, անոնց հեղինակը ներկայացնելով իբրեւ մէկը որ իր ընկերներուն ուղղութիւնը և [illegible] ներկայացնելով մեր խմբակցութիւնը ինքն իր մէջ պառակտուած, ինչ որ բոլորովին հեռու է իրականութենէն և կրնայ միայն մեր հակառակորդներուն փափաքը ըլլալ։

Կեդրոնի խմբակցութենէն
ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ ՄԸ

Ծանօթ.— Վերոյիշեալ ճշդումը բացարձակ ճշմարտութիւն մըն է։ Կեդրոնի խմբակցութիւնը թէեւ իր կազմութեան ատեն զիս հրաւիրած է անդամակցութեան, սակայն ես չեմ ուզած զինուորագրուիլ իր դրօշակին տակ, ուզելով ազատութիւնս ամբողջական պահել։ Երբ Պ. Հայկ Խոճասարեան, Պ. Սարգիս Սուին և ես ինքնաբերաբար ներկայացանք Ազատական կուսակցութեան, Ազգ. Ժողովի երկու հատուածներուն մէջ համաձայնութիւն մը գոյացնելու համար, լոկ մեր երեսփոխանի հանգամանքով էր, ինչ որ իրենց ալ յայտնեցինք քանի մը անգամ։ Երկրորդ անգամ երթալնուս էր միայն որ Պ. Հայկ Խոճասարեան և Պ. Սարգիս Սուին եկած էին իբրեւ Կեդրոնի լիազօր բանագնաց, իսկ ես կը պահէի իմ առաջին անկախ հանգամանքս։ Ազատամարտականք լաւ գիտեն Կեդրոնի չպատկանիլս, բայց ատիկա պատճառ մը չէ որ զիս յետադիմական չորակեն ամէն անգամ որ անոնց յիշելու առիթը ներկայանայ։ Եւ ատիկա շատ ճիշդ է իրենց աշխարհահայեացքով՝ որուն համեմատ դաշնակցական չեղող մը ipso facto կ'ըլլայ յետադիմական մը՝ Շէյխ Վահաբիթի մը նախանձը շարժելու աստիճան։ Եւ որովհետեւ ոեւէ հերքում անզօր է այդ հիմնական ըմբռնումը խախտելու, չուզեցի անօգուտ հերքում մը տալ, ինչպէս կը խնդրէր ինծ բարեկամս Պ. Վահան Թէքէեան։ Այսօր իսկ այս հերքումս կ'ուղղեմ Կեդրոնի խմբակցութեան, իսկ Ազատամարտականներու համար եմ և կը մնամ Կեդրոնի խմբակցութեան պատկանող յետադիմական մը, քանի որ կարելի չէ ուրիշ բան ըլլալ։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

Տօքթ. ՄԱԽՕԽԵԱՆ
Dr. Mahokian
ԲԷՐԱ, ԹԷՓԷ-ՊԱՇԻ

Տօքթ. Մախօխեան վերջնականապէս վերադառնալով Կ. Պոլիս, հիւանդներ կ'ընդունի ժամը 1էն 4 (Ը. Ե.) Բէրա, Թէփէ-Պաշի, թիւ 15 բնակարանը։
9—20

Արտաքին Լուրեր

ՖՕՆ ՏԷՐ ԿՕԼՑ ՓԱՇԱՅԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ընթերցողները կը յիշեն հարկաւ այն յայտարարութիւնները զորս Ֆօն տէր Կօլց փաշա Մաթէնի Պերլինի թղթակցին ըրած էր, և զորս արդէն մենք հրատարակած էինք իր ժամանակին։ Ինչպէս արդէն ծանօթ է, Կօլց փաշա որ մեծանուն գերման զօրավար Մոլթքէի պատրաստած ռազմագէտներէն է, իր այդ յայտարարութիւններուն մէջ համաշխարհային խաղաղութեան դէմ խօսած էր, յիշելով այդ առթիւ գերման մեծ ռազմագէտին խօսքը թէ «Մշտնջենական խաղաղութիւնը երազ մըն է լոկ և աղուոր երազ մը ըլլալու առաւելութիւնն ալ չունի»։ Գերման թերթերէն շատերը հերքած էին այս խօսքերը, մանաւանդ Փօսթ, Լօքալ Անցայկըրը և Պերլինէն Նոյէսթէ Նախրիխթէն թերթը, որ կը գրէր. «Կօլց փաշա յայտնեց թէ ատանկ յայտարարութիւն մը չէ ըրած, թէ Մաթէնի թղթակիցը չէ ընդունած նոյնիսկ»։ Այս լուրին վրայ, Մաթէն հետեւեալ գրութիւնը ստացած է իր Պերլինի թղթակցէն. «Ֆօն տէր Կօլց փաշա բարեհաճեցաւ ինծի յանձնելու իր ինքնագիր հետեւեալ գրութիւնը. «Պերլին, 10 յունվ.— Կ'արտօնեմ Մաթէնի թղթակցին հրատարակել սոյն գրութիւնը. երբեք ըսած չեմ թէ Մաթէնի թղթակիցը ընդունած չեմ. յայտարարութիւններուս բնագիրը Մաթէնի մէջ կարդացի և որ և է դիտողութիւն չունիմ ընելիք անոր մասին։ Ֆօն տէր Կօլց։»

ԻՆՉ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԾՐԱԳԻՐԸ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՄԸ ՊԱՐԱԳԱՅԻՆ

Թայմզ յունուար 17ի իր թիւին մէջ պատերազմական խնդիրներու իր մասնագէտ թղթակցին մէկ շահեկան յօդուածը հրատարակած է, գերման բանակին ռազմագիտութեան և գործելակերպի մասին։ Ահաւասիկ այդ յօդուածին գլխաւոր մասերը. «Կոմս Շլիֆէն (գերմանական բանակին նշանաւոր պետերէն մէկը) կը հաստատէ թէ մահացու և վճռական յարձակում մը յաջողցնելու միակ պայմանն է, պատերազմի մը պարագային, թշնամի բանակին թէ ճակատին և թէ մէկ թեւին վրայ յարձակիլ, եթէ կարելի չըլլայ երկու թեւերուն վրայ միանգամայն յարձակում ի գործ դնել. ու եթէ գործօն բանակին մէջ ակնառու տկարութիւն մը չըլլայ, պէտք է նախապատիւ սեպել թեւերուն վրայ յարձակում գործ դնել քան ճակատին։ Բայց կ'աւելցնէ թէ հարկ է անպատճառ յարձակիլ բանակին ճակատին վրայ։ Գերմանական բանակին յարձակողական ընդհանուր սկզբունքն է թշնամի բանակին ճակատը անգործութեան դատապարտելով, եւ դարձնել զայն ու թեւերէն մէկը ջախջախել։ Այս մեթոտը ոչ միայն 1870ի ֆրանքօ-գերման պատերազմին մէջ յաջողեցաւ, այլ նաեւ Ճափոնցիներու կողմէ յաջողութեամբ գործադրուեցաւ Մանչուրիոյ մէջ, ռուսաճափոնական պատերազմին առթիւ։»

ԴԺՈՒԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՌՈՒՍԵՒԳԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Լոնտոնէն յուն. 16 թուականով կը հեռագրեն. «Վերջին օրերու մէջ, Ռուսիայէն քաղաքս հասած լուրերու նայելով, կ'երեւայ թէ Պարսկաստանի մասին Ռուսիոյ և Գերմանիոյ կատարած բանակցութիւնները դժուարութիւններու կը բախին։ Զրոյց կը շրջի թէ երկու կառավարութիւններ այս դժուարութիւնները նկատի առնելով, պիտի ջանան բանակցութեանց դաշտը ընդարձակել։ Կ'ըսուի նոյնիսկ թէ պալքանեան խնդիրներն ալ բաժին պիտի ունենան ատոնց մէջ։ Առնուած տեղեկութիւններու նայելով, այս զրոյցը անհիմն կ'երեւայ»։

ԷԴՈՒԱՐՏ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ԵՂԲԱՅՐԸ ՔԱՆԱՏԱՅԻ ԿԱՌԱՎԱՐԻՉ

Լոնտոնի մէջ վերջերս շատ շահագրգռական լուր մը կը շրջի որ պաշտօնական հանգամանք ունի։ Անգլիոյ արքայական ընտանիքին անդամներէն մէկը առաջին անգամ ըլլալով գաղթականութեան մը մէջ կառավարիչի պաշտօն պիտի վարէ։ Այս նոր կառավարիչը Անգլիոյ Նախկին թագաւորին եղբայրը և այժմու Ճորճ թագաւորին հօրեղբայրն է, Քօնոթի դուքսը, որ երկու տարուան համար Քանատայի ընդհանուր կառավարիչ կարգուած է և սեպտեմբեր ամսոյ մէջ իր նոր պաշտօնատեղին պիտի մեկնի։ Քօնոթի դուքսը 61 տարեկան է։ Քանատայի այժմու կառավարիչը՝ Կոմս Կրէյ, հանգստեան պիտի կոչուի։

ՏԻՆԷՄԱ-ՕՐԻԱՆԹՕ

Շաբաթ, կիրակի և երկուշաբթի օրերուն համար ճոխ յայտագիր մը պատրաստուած է։ Հետաքրքրաշարժ ու զուարճալի տեսարաններ պիտի ներկայացուին։ Գիները չափաւոր են։

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԵԷՄԷՆԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Հօտէյտայէն յունուար 18 թուականով հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Պէնի-Սուրի և Վատի-Խարթէքի անուն ցեղերը, որոնք Վատի-Հաճրէյ ու Ճէպէլի Րայմայի մէջ հաստատուած են, Պէնի-Սօտի բնակչութեան հետ հաւատարիմ են կառավարութեան։ Ատոնցմէ 300 Արաբներ Հօտէյտա հասնելով տեղեկութիւն տուած են թէ ըմբոստները Հօտէյտայէն հինգ ժամ հեռու կը գտնուին, բայց չեն համարձակիր յարձակում ընելու։ Մինչեւ որ արշաւախումբը չհասնի և զինուորական գործողութիւնները չսկսին՝ կարելի չպիտի ըլլայ վաւերական տեղեկութիւններ ստանալ Սանայի բուն կացութեան վրայ, թէեւ կռիւները կը շարունակուին։ Կ'ըսուի թէ 15000 ապստամբներ համախմբուած են Սանայի և Հօտէյտայի միջեւ։ 30000 հոգի ալ Ասիրի կողմը համախմբուած են։ Հռչակաւոր հրոսակ Միքտատ, 3000 ըմբոստներու գլուխը անցած, Պէյթ-էլ-Ֆաքիհի մէջ կը գտնուի։ Հաճաճէյի չէյխը, Աւճէտ անուն, յաղթուած է խոյս տալ, բայց Պէյթ-էլ-Ֆաքիհի չէյխը գերի բռնուած է ապստամբներուն կողմէ։ Այդ ըմբոստները կը սպաննեն գերիները և տղոց սրունքները կը կտրեն։ Այդ պատճառաւ 25 ընտանիքներ բռնադատուած են Այալ խոյս տալու։ Մօթայի չէյխերուն չէյխը Զարանիկներուն հետ կռուի բռնուած է և տակաւին չէ վերջացած կռիւը։ Սէյիտ Հիւսէյին Մէնահէ գացած է՝ արաբ ցեղապետ Միքտատի յարձակումները խափանելու համար։ Սէյիտ Հիւսէյին և Մօթայի չէյխը ռազմամթերք և պարէն կ'ուզեն, դիմադրելու համար։ Զինուորական հրամանատարը թոյլտուութիւն խնդրած է զէնք և ռազմամթերք ղրկելու Պաճէլ և Ճէպէլը-Րայմա գտնուող ժողովրդեան։

** Ապստամբներուն հետ նոր ընդհարում մը ունեցած են զինուորները։ Ըմբոստները նորէն յարձակած ըլլալով Մէնահէի վրայ, ետ մղուած են։ Կռուի դաշտին վրայ ըմբոստներէն ինկած են 30 մեռեալ և 70 վիրաւոր։ Զօրքեր կը հետապնդեն Պէտէվիները։

** Թուրք թերթ մը կ'իմանայ թէ պատերազմական նախարարութիւնը երկու զօրաբանակ ալ պատրաստած է, որոնք Եէմէն պիտի ղրկուին։ Ծովային պաշտօնատան մէջ յանձնաժողով մը կազմուած է զէնք ու ռազմամթերք գնելու և Եէմէն ղրկելու համար։

** Ֆրանքֆուրթէր Ցայթունկ Պոլսոյ իր թղթակցէն հեռագիր մը կը հրատարակէ, որուն համաձայն, Եէմէն ղրկուած արշաւախումբը ընտիր զինուորներէ կը բաղկանայ և լաւ սպառազինուած է։ Արշաւախումբին արագօրէն շարժման մէջ դրուիլը կ'ապացուցանէ Թուրքիոյ կրած մեծ փոփոխութիւնը, որմէ պէտք է վախնան իր թշնամիները։

** Բայց այն թնդանօթակիրներէն, որոնք, Եէմէնի ծովեզերքին վրայ մաքսանենգութիւնը արգիլելու համար ղրկուած են, ուրիշ քանի մը թնդանօթակիրներ ալ պիտի ղրկուին։ Պատերազմական նախարարութիւնը Եէմէն պիտի ղրկէ Արշիպեղագոսին մէջ եղող պահականաւ ծառայող ուրիշ վեց թնդանօթակիրներ. նոյնպէս երկու թնդանօթակիր, որոնց մէկը Սինօպ կը գտնուի, իսկ միւսը՝ Նաւարանը։ Ատոնցմէ զատ, անգլիական փոխադրանաւ մը և նաւաձիգ մըն ալ պիտի գնուին։

** Մէքքէի Շէրիֆը Հիճազէն 10,000 Պէտէվիներ շարժման մէջ դրած է, երբ կամաւոր ծառայելու և ըմբոստներուն դէմ կռուելու համար օսմ. զինուորներուն հետ։ Այդ Պէտէվիները կառավարութեան ծախքով պիտի սնուցուին։ Անոնց կէսէն աւելին ձիաւոր են և թանկագին օժանդակներ պիտի ըլլան բանակին, փախստականները հալածելու գործին մէջ։

** Ապստամբապետներուն միջեւ տարիկ հակառակութիւն մը կը տիրէ։ Իմամ Եահեա չարաշուք անպարար եւ բռնաւորական ձեռնածու կ'անուանէ Սէյիտ Իտրիսը, որովհետեւ անիկա Եէմէնի էմիր հռչակած է ինքզինքը։ Իմամ Եահեա իր մարդոց հրաման տուած է անխնայ կերպով սպաննելու Սէյիտ Իտրիսի մարդիկը, երբ անոնց հանդիպին։ Նոյնպէս խոստացած է 10 000 բէշլիք տալ անոր որ Սէյիտ Իտրիսի գլուխը բերէ։ Սէյիտ Իտրիս ալ իր կողմէ Եահեա Իմամը կը կոչէ զարշելի ցիկցարոր եւ վարձկան մատնիչ, ըսելով թէ օտարներուն պիտի ծախէ իսլամական երկիրները։ Իմամ Եահեայի ըսածին նայելով, Սէյիտ Իտրիս օտարներուն կը հպատակի. հետեւաբար անոր հետ դաշնակցողը մեղանչած պիտի ըլլայ և իբր այն պիտի պատժուի։

** Ռուսական թերթ մը վախ կը յայտնէ, ըսելով թէ պալքանեան տագնապը նորէն պիտի ծագի, եթէ Թուրքիա Եւրոպական Թուրքիոյ մէջ գտնուող իր գործօն բանակէն մաս մը Եէմէն փոխադրէ, արաբական ապստամբութիւնը զսպելու համար։

** Սքիւտի Օսմ. Քօմիթէի քլիւպին անդամ և Կեդրոնի ներկայացուցիչ Նաճի պէյ, տրուած որոշման մը համաձայն, Բրէչօվօ և Բրիշթինա գացած է ու հոնկէ Միթրովիցա պիտի անցնի Բրիշթինայի միւթէսարրըֆին հետ։ Այդ ուղեւորութեան պատճառը սա է որ Բրէչօվայի և Կիլանի պահեստները չեն ուզեր Եէմէն երթալ, մահացու կլիմային պատճառաւ։ Սքիւպէն հասած նոր հեռագրի մը համաձայն, ալպանիացի երեւելիներու դիմումին վրայ, Բրէչօվօյի պահեստները սկսած են պատասխանել իրենց եղած կոչին։

** Աթէնքի թերթերը մանրամասն լուրեր կը հրատարակեն Եէմէնի կացութեան վրայ և ամենամութ գոյներով կը նկարագրեն Թուրքիոյ ներքին կացութիւնը։ Այդ թերթերը խորհուրդ կուտան կառավարութեան՝ օգուտ քաղել տիրող վիճակէն։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Մաքսային վերատեսչութեան խնդրանքին վրայ, արտաքին գործոց նախարարութիւնը Վիէննայի, Բեթերսպուրկի, Պուքրէշի, Պէլկրատի և Ցէթինէի իր ներկայացուցիչներուն միջոցաւ զեկուցած է թէ տնտեսական կռիւ մը ծագելու վրայ է Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ միջեւ։ Ուստի վաճառականներուն պիտի ծանուցուի թէ Պուլկարիոյ ճամբով Թուրքիա ղրկուելիք ապրանքներէն վկայաթուղթ պիտի պահանջուի։ Մաքսային վերատեսչութեան կողմէ ալ նոյն խնդրով շրջաբերական մը ղրկուեցաւ օսմ. բոլոր մաքսատուններ։ Տարբերական սակացոյցին մէջ չգտնուած ապրանքները միայն հարիւրին 10 մաքսատուրքի ենթակայ պիտի ըլլան։

** Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ առեւտրական յարաբերութիւնները խզուելուն հետեւանքով, միսին գինը թէ՛ հոս և թէ Սելանիկի մէջ շատ բարձրացած է։ Պուլկարիայէն ներածուած պանիրին և ուրիշ ուտեստեղէններու գիներն ալ վրայ դրած են։ Դարձեալ ժողովրդեան կարօտ դասակարգն է որ կը վնասուի տնտեսական պատերազմէն։

** Սոֆիայէն կը հեռագրեն փետր. 1 թուով. «Պ. Պըքըսթըն, Լոնտոնի պալքանեան քոմիթէին նախագահը, որ մէկ քանի օրէ ի վեր Սոֆիա կը գտնուի, խորհրդակցեցաւ պուլկար մէկ քանի կուսակցապետներու հետ։ Կ'ըսուի թէ Պ. Պըքըսթըն միջամտած է ի նպաստ սերպեւպուլկար մերձեցումի մը։ Սակայն Սոֆիայի քաղաքական շրջանակներուն մէջ առայժմ անկարելի կը նկատեն այդ տեսակ մերձեցում մը։ Կառավարական շրջանակներուն մէջ միշտ լաւատես են թուրքեւպուլկար առեւտրական դաշնադրութեան խնդրին նկատմամբ և կը կարծեն թէ քիչ ատենէն առժամեայ պայմանագրութիւն մը պիտի կնքուի։ Ընդհակառակը արտածողներու շրջանակներուն մէջ վախ կը տիրէ թէ մի՛ գուցէ ներկայ վիճակը շարունակէ իր բոլոր հետեւանքներովը։ Պալքանսկա Թրիպունա կ'առաջարկէ կառավարութեան, երբ մաքսային պատերազմը իրապէս սկսի, հրաւիրել Սերպիան՝ ոյժ տալու Պուլկարիոյ մաքսային զեղչեալ սակացոյցի, ինչպէս Պուլկարիա ըրաւ ի նպաստ Սերպիոյ, աւստրեւսերպ մաքսային պատերազմին առթիւ։»

** Վառնայի ու Ճէմնեայի քաղաքապետները առջի օր գումարուելով միաձայնութեամբ որոշած են մեծապէս ոյժ տալ կառավարութեան՝ թուրքեւպուլկար մաքսային պատերազմին առթիւ և պահանջել որ պուլկար շոգենաւային ընկերութիւն մը հաստատուի զեղչեալ գիներով, մինչեւ Աղեքսանդրիա, ուրիշ շահաստաններ գտնելու, գլխաւորաբար Եգիպտոսի մէջ։ Պէտք է գիտել թէ ալիւրները մեծագոյն մէկ մասը կը կազմեն Թուրքիա ներածուած պուլկարական ապրանքներուն։

** Ելմտական և հանրօգուտ շինութեանց նախարարները, առջի օր, եպարքոսին հետ խորհրդակցեցան թուրքեւպուլկար առեւտրական դաշնագրին վրայ։ Համաձայնութեան մը յոյսը ի դերեւ ելած չէ տակաւին։ Համաձայնութեան մը պարագային, առժամեայ կարգադրութիւնը Խորհրդարանին պիտի ներկայացուի։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՀՕՐԱՆԻ ՄԷՋ

Տէրայէն կը հեռագրեն յունուար 18 թուով. «Ըմբոստներուն հետապնդումը սկսած է երեկուընէ ի վեր և ամբողջ գիշերը շարունակուած է։ Անոնց նահանջի գիծը կտրուած է։ Պէտէվիները հասկնալով այդ բանը, կանգ առած են։ Յոյս կայ որ ընդհուպ ձեռք պիտի անցուին ապստամբները։»

** Հօրանի արշաւախումբին հրամանատար Սամի փաշա Հօրանէն Դամասկոս դարձած է, ուր բնակիչներուն կողմէ խանդավառ ընդունելութիւն գտած է։ Սամի փաշայի ներկայութիւնը Դամասկոսի մէջ՝ ապացոյց մը կրնայ նկատուիլ թէ Հօրան վերջնապէս խաղաղած է։

** Հօրանի միւթէսարրըֆին նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուած է, կրթութեան գործին մղում տալու համար։

ՍԵՒ ԾՈՎՈՒ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ռուսական Տումային Նաւային յանձնաժողովը փափաք յայտնած է որ կառավարութիւնը անմիջական կերպով միջոցներ ձեռք առնէ՝ Սեւ Ծովի եզերքները պաշտպանելու համար։

ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ելմտական Նախարար Ճավիտ պէյ, առջի օր, Բ. Դուռ երթալով, եպարքոսին հետ խորհրդակցութիւն կատարեց երկաթուղիներու շինութեան մասին։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ծովային Նախարար Մահմուտ Մուխթար պէյ, առջի օր, եպարքոսին հետ տեսակցութիւն մը ունեցաւ։

*** Ընդհ. Ապահովութեան տնօրէնը, նախընթաց օր, տեսակցեցաւ Ներքին Գործոց Նախարարին ու խորհրդականին հետ։ Յետոյ ծովային Նախարարին հետ տեսակցութիւն մը ունեցաւ։

ԷՐԷՅԼԻԻ ԱԾԽԱՀԱՆՔԵՐԸ

Երկրագործական, հանքերու և անտառներու Նախարարութեան տուած որոշման համաձայն, որ Նախարարաց Խորհուրդի կողմէ վաւերացուած է, Էրէյլիի ածխահանքերը բոլորովին պիտի վերակազմուին։ Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան մէջ հանքերու ընդհանուր տնօրէն Րէշիտ պէյ, որ Էրէյլի գացած էր մասնաւոր պաշտօնով, առջի օր մայրաքաղաքս դարձաւ և իր տեղեկագիրը տուաւ։ Այդ տեղեկագրին հիման վրայ պիտի պատրաստուի նոր կանոնագիրը։

ՉԱՓԱՒՈՐ-ԱԶԱՏԱԿԱՆՆԵՐԸ

Տիվանիէի երեսփոխանը չափազանց զգածուելով Դամասկոսի երեսփոխան Շէֆիք-էլ-Մուէյյէտ պէյի ըրած յայտարարութիւններէն, ռուս-գերման համաձայնութեան վրայ բացուած վիճաբանութեան առթիւ, չափաւոր ազատականներու կուսակցութենէն բաժնուած է։

ԼՐԱԳՐԱԿԱՆ ԴԱՏ

Բէրայի Պատժական Ատեանը տասը օրուան բանտարկութեան և տասը ոսկի տուգանքի դատապարտած է Թանիրտումաքի պատասխանատու-տնօրէնը, դեկտ. 21ի թիւին մէջ կրետական թերթէ մը քաղուած մը ըրած ըլլալուն համար, ուր օսմ. կառավարութիւնը քննադատուած էր։ Պատասխանատու-տնօրէնը վերաքննութեան դիմած է։

ԿՐԵՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Հռոմի դեսպան Բեազիմ պէյ արտաքին գործոց նախարար Սան-Ճուլիանո մարքիզէն խնդրած էր որ պաշտպան տէրութիւնները պաշտպանեն Կրետէի Իսլամներուն կեանքը և ինչքերը։ Նախարարը յայտարարած է թէ ի հարկին պաշտպան տէրութիւնները իրենց պարտքը պիտի կատարեն, քանի որ յանձնառու եղած են։

*** Հանիայէն կը հեռագրեն թէ Իզմիրցի երկու քրիստոնեայ գործաւորներ Հանիայի մէջ յարձակած են երեք Իսլամներու վրայ, անոնցմէ երկուքը թեթեւօրէն վիրաւորելով։ Անձնական շարժառիթով եղած են այդ յարձակումները։ Իսլամները ծանրապէս վիրաւորած են յարձակողներէն մէկը։ Ցանցաւորները ձերբակալուած են։

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ

Անգլիական դեսպանը, առաջին թարգմանին հետ, Ֆէնէրի Պատրիարքարանը երթալով, Տ. Եովաքիմ Պատրիարքին հետ տեսակցութիւն մը ունեցաւ և շնորհակալութիւն յայտնեց աղէկան մահուան առթիւ յայտնուած ցաւակցութեան համար։ Դեսպանը կարգ մը առկախ խնդիրներու մասին տեղեկութիւններ հարցուց։ Յետոյ դեսպանը հրաժեշտ առաւ, Պատրիարքին ձեռքը համբուրելով։

ԿՐԹԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Յունաց Պատրիարքարանը գաւառներու մետրապոլիտներէն նոր նամակներ ընդունած է, որոնց մէջ գանգատ կը յայտնուի թէ տեղական իշխանութիւնները կը միջամտեն Յոյներու դպրոցական գործերուն։ Ժողովրդեան մէջ մեծ յուզում կը տիրէ այդ պատճառաւ։

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Գ. ՆՍՏԱՇՐՋԱՆ 34ՐԴ ՆԻՍՏ

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐՈՒՆ ԵՐԴՈՒՄԸ

ԹԱԳՐԻՐ ՊԱՂՏԱՏԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼԻՆ ԴԷՄ

Օսմ. Երեսփ. Ժողովը երէկ նիստ գումարեց ժամը 10.30ին, նախագահութեամբ Ահմէտ Րիզա պէյի։ Նախորդ նիստի ատենագրութիւնը վաւերացուեցաւ նոյնութեամբ։

Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութիւնը թէզքէրէով մը արտօնութիւն խնդրած էր Միջագետքի ոռոգման մասին անցեալ տարի պիւտճէին մէջ դրուած 80,000 ոսկին այս տարի ծախսելու համար։ Նաֆիայի յանձնաժողովը այս մասին ըրած տեղեկագրով մը կը մերժէր այս առաջարկը։ Ժողովը ինքն ալ համամիտ գտնուեցաւ յանձնաժողովին տեղեկագրին եզրակացութեան։

Պաղտատի և Հալէպի երեսփոխանները 10-15 ստորագրութեամբ թագրիր մը ներկայացուցած էին Նախագահութեան, և թուելով Պաղտատի կուսակալ Նազըմ փաշայի ի գործ դրած խստութիւնները և այլեւայլ հակաօրինական արարքները, կ'աւելցնէին թէ՝ անկէ առաջ խմբովին դիմում ըրած էին ներքին գործոց նախարարին, որպէսզի հրաժարեցնէ վալին, բայց Թալաթ պէյ մերժած էր այդ բանը. ուստի կ'առաջարկէին կանչել զայն և հարցում ուղղել թէ՝ ինչո՞ւ հակառակ եղած բողոքներուն չի հրաժարեցներ այդ վալին։ Ժողովը ընդունեց այդ թագրիրը և շաբաթ օրուան օրակարգը անցուեցաւ, քանի որ Թալաթ պէյ նախապէս տեղեկութիւն տուած ըլլալով այդ հարցումի մասին, համամտութիւն յայտնած և խոստացած է շաբաթ օր հարկ եղած պատասխանը տալ։

Մէճտի էֆ., նկատելով որ այս տարի եւս կարելի չպիտի ըլլայ պիւտճէն ժամանակին վաւերացնել և անպատճառ պէտք պիտի ըլլայ ամսական պիւտճէներու, թագրիրով մը կ'առաջարկէր որ կամ պիւտճէի յանձնաժողովը աւելի շուտ իր աշխատութիւններուն ձեռնարկէ և կամ ելեւմտական տարուան սկիզբը մայիս 1ի փոխել։ Էօմէր Ֆէվզի էֆ. պատասխանեց թէ՝ պաշտօնատուններու մեծագոյն մասին պիւտճէները քննուած են և մնացեալներն ալ մօտերս կ'աւարտին։

Ժողովը անցաւ Փիլօքսէրայի դէմ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնելու համար շինուած օրէնքին վիճաբանութեանը։

Հայտար պէյ օրինագծին ընթերցման միջոցին առաջարկեց որ կառավարութեան կողմէ ներկայացուցիչ մը Խորհրդարան գայ և անոր ներկայութեանը տեղի ունենան վիճաբանութիւնները։

Նախագահը ծանոյց թէ կարգ մը երեսփոխաններու երդման արարողութիւնը չէ կատարուած և հրաւիրեց զանոնք որ ըստ օրէնի բեմէն կարդան երդման բանաձեւը։ Թէեւ անոնց թիւը 50ի կը հասնէր, բայց հազիւ 16 հոգի կատարեցին երդումը. միւսները բացակայ էին։

Առաջին երեսփոխանը բեմ ելլէ առաջ Նախագահը կարդաց երդման գրաւոր բանաձեւը որ հետեւեալն է.

«Կայսեր և Հայրենիքին հաւատարիմ մնալու և Սահմանադրութեամբ ինծի յանձնուած պաշտօնը յարգելով՝ անոր հակառակ ընթացքներէ ետ կենալու կ'երդնում. վալլահի վէ պիլլահի»։

Աջակողմէն հոճա մը դիտել տուաւ Նախագահին թէ՝ երդման բանաձեւին մէջ «Շերիի օրէնքներուն անթերի գործադրութեան մասին ո և է բացատրութիւն չէ դրուած»։

Նախագահը ըսաւ որ ընդունուած բանաձեւը աս է։

Նախապէս երդման արարողութիւնը սկսաւ անշուք կերպով. բոլոր երեսփոխանները նստած էին. յետոյ դիտել տրուեցաւ որ ոտքի ելլան ներկաները և յաջորդաբար իրենց երդումը կատարեցին Մահմուտ Նետիմ (Եէմէն), Վանվաքա (Սէրֆիչէ), Շէվքէթ պէյ (Տէպրէ), Մէհտի (Բրիշթինա), Րիզա պէյ (Շքօտրա), Եուսուֆ Շէթվան, Էմին Ասլան, Պահա պէյը, Հիւսէյին Ալի (Սանաա), Հաճի Ալի (Էլպասան), Մուսթաֆա (Պիզա), Ֆէյզի (Տիարպէքիր), Շապան փաշա, Ապտուլլահ (Ատանա) և Շէյխ Պէշիր (Եէմէն)։

Կէս օրուան դադարէն վերջ կարդացուեցան Սատրէթէն եկած երկու թէզքէրէներ և ղրկուեցան պիւտճէի յանձնաժողովին. առաջինը Հիճազի երկաթուղիին ծախքերուն վրայ ըլլալիք 80,000 դրշ.ի յաւելուածական վարկի օրինական տրամադրութիւնը և երկրորդը՝ ոստիկան զինուորներու թէնսիգաթէն վերջ պէտք տեսնուած գումարին խնդիրը։

Յետոյ ժողովը, ի ներկայութեան երկրագործական նախարարութեան պաշտօնատարներէն՝ Վահան էֆ. Սուրէնեանի, քննեց և վաւերացուց Փիլօքսէրայի առթիւ պատրաստուած օրինագիծը։

Գրիգոր

ՄԵԾ ԱՌԻԹ
ՄԵԾ ԱՌԻԹ
ՄԵԾ ԱՌԻԹ

ՎԱՍԻԼԱԹՕ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Թիւնէլին կից Վասիլաթօ վաճառատունը մօտ օրէն պիտի փլցուի, Թիւնէլին սպասման սրահ ըլլալու համար։ Այս առթիւ մեր ընթերցողներուն կը յիշեցնենք և կը յանձնարարենք թէ ճերմակեղէնի և թօհաֆիէի վերաբերող ապրանքները մեծապէս զեղչուած գնով կը ծախուին։ Պէտք ունեցողներուն կը յանձնարարուի այս առիթը չփախցնել։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱՏԱՆԱՅԻ ՈՐԲԵՐՆ ՈՒ ԱՅՐԻՆԵՐԸ

ԵՒ

ՏԱՍԸ ՀԱԶԱՐ ՈՍԿԻՆ

Կառավարութիւնը 1327ի պիւտճէին մէջ չէր դրած Կիլիկիոյ որբերուն և այրիներուն համար որոշուած 10,000 ոսկին. գումար մը որ Երեսփ. Ժողովին կողմէ ալ ընդունուած էր հինգ տարուան համար։ Սակայն եղած դիտողութիւններու և դիմումներու վրայ կառավարութիւնը Խորհրդարանին ներկայացուցած պիւտճէին՝ Ներքին Գործոց Նախարարութեան յատուկ բաժնին մէջ դրած էր 10,000 ոսկին։ Սակայն երէկ երբ պիւտճէն բաժնեցին Խորհրդարանին մէջ, զարմանքով տեսանք որ Երեսփ. Ժողովոյ պիւտճէի յանձնաժողովը ջնջեր է այդ գումարը հետեւեալ պատճառաբանութեամբ.— «Ատանայի շրջականներու որբերուն և այրիներուն կրթութեան համար, 326ի պիւտճէին մէջ յատկացուած մէկ միլիոն դրուշը տրուած ըլլալով և Ատանայի մէջ հիմնուած Օսմ. որբանոցին ծախքերուն 13րդ գլուխին մէջ յատկացուած 262,400 դրշ.ը ընդունուած ըլլալով, բնական է որ այդ հաստատութեան մէջ ընդունուին նաեւ Ատանայի շրջականներու որբերն ալ. հետեւաբար կառավարութեան այդ մասին ըրած առաջարկը մերժած է»։ Հայ երեսփոխաններուն կը մնայ ուրեմն հարկ եղածը ընել Ժողովին մէջ այդ գումարը ընդունել տալու համար։

ՄՈՒՇԻ ՄԷՋ ԴԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ

Մուշի օսմ. երեսփոխան Գեղամ էֆ. տեղեկացած ըլլալով որ Պուլանըգի և Մանազկերտի երեք հայ գիւղերուն մէջ, այս օրերս չերքէզ գաղթականութիւններ հաստատուած են, հակառակ կառավարութեան խոստումին, առջի օր դիմում ըրաւ ներքին գործոց նախարարին, որ ալ պատասխանեց թէ՝ ինք երբեք տեղեկութիւն չունի այդ տեսակ կարգադրութենէ մը և հետեւաբար պիտի հեռագրէ Պիթլիսի կուսակալին որ քննութիւն մը կատարէ և արդիւնքը տեղեկագրէ։

ԽՄԲԱԳՐԻ ՄԸ ՄԱՀԸ

Թիֆլիզէն «Հովիտ» շաբաթաթերթի խմբագրութիւնը հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է Արեւելքի, երէկուան թուականով.— «Յայտնի հրապարակագիր և հասարակական գործիչ ու խմբագիր Մեղու Հայաստանի՝ Պետրոս Սիմոնեան, մեռաւ. Թաղումը յունուար 30ին»։

ՄՈՒՇԻ ՎԻՃԱԿԸ

Մուշի առաջնորդը երկար նամակ մը ուղղելով Պատրիարքարան կ'ըսէ թէ՝ կրթ. տուրքի հաւաքիչները իբր գաղտնի ընկերութեան մը համար դրամ հաւաքող ձերբակալուած են։ Ուսուցիչ Գարմէնի համար դատարանը ձերբակալման հրամանագիր հանած է և սոյն պատճառաւ բոլոր տուները կը խուզարկուին։ Ոստիկաններն ու ոստիկան-զինուորները որոնք երկու տարիէ ի վեր բռնութիւն չեն գործեր, սկսած են առիթէն օգտուիլ։ Եթէ այսպէս երթայ հին րէժիմի գրութիւնները՝ կաշառք և տուգանք պիտի սկսին։ Ձերբակալուածները 12 հոգի են, որոնք ձերբակալուած են Չիարէթի միւտիրին կողմէ։ Դատը առայժմ հարցաքննող դատաւորին սեղանին վրայ է և դիւանաբար կը ձգձգուի, նորեր ձերբակալելու համար։ Կառավարիչը պատասխանած է առաջնորդին թէ՝ ինք չի կրնար խառնուիլ դատարանի գործերուն։ Կառավարիչը այս գործերը կ'ընէ կարգ մը խառնակիչներու դիմումին վրայ. անցեալ տարուան կրթ. տուրքի հաւաքողներն ալ սկսած են ձերբակալել։ Կրթ. տնօրէնը կրկին կ'աշխատի ոտնձգութիւններ ընել ազգ. վարժարաններէն ներս։

ՀԱՅ ԴԵՐԱՍԱՆ ՄԸ

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԹԱՏԵՐԱԲԵՄԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

Նիւ Եորքի Թատերական շրջանակներուն մէջ այս տարի հանրութեան ուշադրութիւնը իրենց վրայ հրաւիրեցին երկու առաջնակարգ թատերախումբեր — Սօթըրն և Մարլօի խումբը Շէյքսփիրի ներկայացումներով, և Սառա Պէնարի խումբը իր «Գամելիազարդ Տիկին»ով, «Արծուիկ»ով և մանաւանդ «Սամարուհի»ով։ Սօթըրն իր նմանը քիչ ունի Համլէթի դերին մէջ և Մարլօ հիանալիօրէն գերազանց է Ճուլիէթի դերին մէջ։ Գէթ այս է Ամերիկեան կարծիքը և այս կը հաստատեն նաեւ անձնական տպաւորութիւններ։ Ծանուցուած խաղերուն համար տոմսակները շաբաթներ, և նոյնիսկ ամիսներ առաջ գնուեցան և Պրօտուէյ Թատրոնը ամէն իրիկուն լեցուն էր մէկ ծայրէն մինչեւ միւսը, ուր ամէն դասակարգի մարդիկ կը խռնուէին լսելու համար «Րօմէօ և Ճուլիէթ», «Ինչպէս որ կ'ուզես», «Վենետիկի վաճառականը», «Համլէթ», եայլն եայլն։ Նոյնքան և աւելի հմայիչ, հրապուրիչ այցելավայր մը դարձաւ Կլօպ Թատրոնը, ուր իր երիտասարդութեան փառքերուն մարող ցոլքերն ի ցոյց դրաւ Սառա Պէնար, տիեզերահռչակ դերասանուհին, որ հակառակ իր յառաջացած տարիքին՝ տակաւին՝ գիտէ՛ բազմութիւնը կախարդել իր արուեստին գերազանց հրապոյրով։ Սառա Պէնարի ներկայացուցած խաղերուն ամէնէն ուշագրաւն եղաւ «Սամարուհին», որու մէջ Քրիստոս անձամբ բեմի վրայ կը ներկայացուի։ Ֆրանսայի մէջ բոլորովին աննկատ կ'անցնի այսպիսի յանդուգն դերակատարութիւն մը, սակայն Ամերիկեան ժողովուրդը իր մաքրակրօն աւանդութիւններն ունի և իր առանձնափափուկ զգայունութիւնը կրօնական իրերու մասին։ Նա կը խորհի թէ նոյն իսկ զանց առնելով կրօնական տեսակէտը, արուեստագիտական տեսակէտէ ալ անհամեստ բան է նուիրական իրեր կամ անձեր, մանաւանդ Քրիստոսի անձը, երեւան բերել աշխարհիկ բեմի վրայ։ Ուստի բուռն բողոքի ձայներ լսուեցան մամուլին մէջ, և ամէնէն բարձր ձայն հանողներն եղան Պապականները։ Հայոցս համար սակայն, թատերական շրջանակի այս յուզմունքներուն մէջ ամէնէն ուշագրաւ երեւոյթն է այն պարագան, թէ Սառա Պէնարի գլխաւոր դերասանն է Հայ մը Պ. Մագսուտեան, որ Քրիստոսի դերն է որ կ'ստանձնէ «Սամարուհին» խաղին մէջ։ Մեր անձնական կարծիքն ինչ ալ ըլլայ այդ մասնաւոր դերի յարմար կամ անյարմար ըլլալու մասին, կը հրճուինք միջազգային բեմի վրայ տեսնելու այնքան յաջող Հայ դերասան մը, որ ա՛յնքան ալ խոստմնալից ապագայ ունի իր առջեւ։ Վասնզի հազիւ կեանքի ուժեղ շրջանին թեւակոխած է, և մինչ մէկ կողմէն Սառա Պէնարի համբաւն իր վերջալոյսի ճառագայթները կը ժողվէ, Մագսուտեանի փառքին արշալոյսը նոր կը ծագի։ Մաղթենք որ վերջինը նոյնքան փառաւոր շրջան մը բոլորէ, որչափ առաջինը բոլորեց, անգամ մըն ալ ապացուցանելու թէ հայկական միտքը սոսկ առիթի կը սպասէ մեծութեան սահմանները մտնելու ամէն շրջանակի մէջ։ Պ. Մագսուտեան ծնած է Իզմիրի մէջ Յունիս 15, 1881ին։ Իր հօր մահէն ետք Ֆրանսա գնաց, երբ դեռ 12 տարեկան էր։ Բարիզի Քօնսէրվաթուարը ընդունուելով, Մ. Սիլվէնի, Քոմէտի Ֆրանսէզի նշանաւոր գահերէցի դասին մէջ գլխաւոր մրցանակը շահեցաւ, իր առաջին մրցումին իսկ։ Մ. Ժէնիէթի հրաւէրով առաջին անգամ երեւցաւ Օտէոնի Թատերաբեմին վրայ, Մոլիէռի «Ժլատը», «Թարթիւֆ» և «Օռաս» խաղերուն մէջ։ Ապա այդ թատրոնին մէջ դասական խաղերու ներկայացումը սահմանեց և այլեւայլ խաղերու անդրանիկ ներկայացումը տուաւ, որոնց կարգէն են — «Արմէտ և Կլէօփա», «Ռաքէֆորիքէ», «Սիրան ու Օբէնը», եւն. եւն.։ Նշանաւոր բանաստեղծ Քաթիւլ Մէնտէսի խնդրանօք, իր երկերէն Ս. Թէրէզայի անդրանիկ ներկայացումը տուաւ Սառա Պէնարի Թատրոնին մէջ, ինք ստանձնելով խաղին գլխաւոր դերակատարութիւնը։ Սառա Պէնար զինք իր խումբին մէջ առաւ մնայուն կերպով, ուր կը մնայ չորս տարիէ ի վեր։ Այդ աշխարհահռչակ դերասանուհիին քով գլխաւոր դերեր կատարած է հետեւեալ խաղերու մէջ.— «Արծուիկ» (Լ'Էկլօն), «Լա Թօսքա», «Վհուկը» (Լա Սօրսիէռ), «Գամելիազարդ Տիկինը» (Լա Տամ օ Քամէլիա), «Սաֆօ», եւն. եւն.։ Բանաստեղծ-Թատերագիր Էտմոն Րոսթանի, «Շանթըքլէռ»ի ծանօթ հեղինակին՝ մասնաւոր ընտրութեամբը Մագսուտեան կը ներկայացնէ Քրիստոսի դերը իր «Սամարուհին» խաղին մէջ։ Չորս տարիէ ի վեր, Սառա Պէնարի կ'ընկերանայ անոր թատերական արշաւանքներուն հետ, և ամբողջ Եւրոպան շրջելէ, ու այդ առթիւ Հայրենիք ալ (Իզմիր եւն) այցելելէ ետք, հիմա կը գտնուին Ամերիկա, և ընդարձակ շրջանէ մը վերջ, Յունիսին պիտի վերադառնան Բարիզ։

(Կոչնակ)

"ՔԻՆ,, ԴԵՐԱՍԱՆ

Պոլսահայ ծանօթ դերասան Պ. Վահրամ Փափազեան առաջիկայ չորեքշաբթի գիշեր, յուն. 26ին, Օտէոնի մէջ առաջին անգամ ըլլալով պիտի ներկայացնէ ողբացեալ Ադամեանի րէբէրթուարէն Աղեքս. Տիւմայի հանրածանօթ թատերախաղը՝ «Քին Դերասան», մասնակցութեամբ նորակազմ հայ թատերախումբին։ Բոլոր թատերասէրները անշուշտ պիտի օգտուին այս առիթէն, ներկայացումներու այս սովին մէջ գեղեցիկ երեկոյթ մը վայելելու մտադրութեամբ։

ԵՂԱՆԱԿԻՆ
ՎԵՐՋԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ
Այրերու, կիներու եւ տղայոց յատուկ նորաձեւ ապրանքներու նոր մթերք մը հասած է
ՄԱՅԷՐ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ՂԱԼԱԹԻԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ
ՆՈՒՐԲ ՊՈՆԷԹԸՐԻ
ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ

Ս. ՄԱՆՏԷԼԻՏԻՍ
ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ-ԴԵՐՁԱԿ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ՎՕՅՎՕՏԱ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 103

Սոյն Վաճառատան մէջ այրերու յատուկ ամէն տեսակ ձեւաւոր հագուստներ չափու վրայ կը կարուին դիւրամատչելի գիներով։ Կերպասեղէնները անգլիական ապրանք ըլլալով թէ՛ տոկուն են և թէ առաջնակարգ։

Միակ այցելութիւն մը կը բաւէ համոզուելու համար թէ սոյն Վաճառատան գիները գոհացուցիչ են և հագուստները ձեւաւոր։ 4

ԺԷՋԱՐՍ ՏՈՒՆԸ
ԿԻՆԵՐՈՒ ՎԱՐՍԱՅԱՐԴԱՐ
ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ԼՈՆՏՈՆԷՆ ՎԿԱՅՈՒԱԾ
Բէրա, Մեծ-Փողոց թիւ 231, Ա. Յարկ

Մազի յարդարանքներու և կեղծամներու մասին բոլոր վերջին նորաձեւութիւնները կը գտնուին նոյն Տան մէջ, որուն մասնագիտութիւնն են Տօքթ. ՐԻԿՖԷՐԻ ներկերը, 36 երանգներով. Նոյնպէս ԷՔՍԹՐԷ ՏԸ ՔԱՄՕՄԻԼ, ընտիր պատրաստութիւն մը՝ մազերու ճերմկնալուն դէմ, հեղուկ ՊՐԻԱՆԹԻՆ՝ առանց ճարպի ու ալքօլի, ինչ որ շատ օգտակար է ակար մազերու համար։

Սոյն Տան մէջ ձրի խորհրդակցութիւններ կը կատարուին մազի վերաբերեալ բոլոր ճիւղերու մասին։

13—15

Օ ՌԸՆԱՐ ՊԼԷՕ
Պ. ՀԱՒՄՈՎԻՉ
ՓՈՒԹԱՅԼ'Ք, ՓՈՒԹԱՅԷՔ ԵՒ ԳԱՅԷՔ ՏԵՍԷՔ
ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՄՈՒՇՏԱԿԵՂԷՆԻ
ՀՐԱՇԱԼԻՔՆԵՐԸ

Սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուին ձմրան գլխարկներու մօտէլներ, մուշտակէ թօքեր, մուշտակներ, էթօլներ, փողկապներ եայլն։ Մուշտակեղէնի անվիճելի մասնագէտ Պ. ՀԱՒՄՈՎԻՉ, որ այդ մասնաճիւղի վաճառատան՝

"Օ ՌԸՆԱՐ ՊԼԷՕ"
Բէրա Բասաժ Բաճալյա թիւ 3-4

տէրն է անսագիտ ճաշակով մը ընտրութիւններ ըրած է։

Պ. ՀԱՒՄՈՎԻՉ փափագելով իր բազմաթիւ յաճախորդները գոհացնել վայելչութեան և կատարելութեան տեսակէտով, Եւրոպա կատարած ուղեւորութեան միջոցին գնած է վերջին նորաձեւութեան համաձայն պատրաստուած ամէն տեսակ ձմեռնային գլխարկներու և մուշտակներու մթերք մը։

ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆ 19

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԵԷՄԷՆԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Արաբ քանի մը ցեղապետներ հնազանդութիւն յայտնած են։ Կ'ըսուի թէ Սանաա քաղաքը ըմբոստներու ձեռքը ինկած է։ Զինուորները մեծ կորուստներ կրած են։ Այս լուրը հաստատութեան կը կարօտի։

*** Երէկ «Բէժայլիճ» շոգենաւով ճամբայ հանուեցան Եըլտըզ գտնուող Դ. գունդին Բ. վաշտը։

ՕՍՄ. ՔՈՄԻԹԷՆ ԵՒ ՅՈՅՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐԸ

Կ. Պոլսէն Վիէննա քաշուած հեռագրի մը համաձայն, Մ. և Յ. կուսակցութեան անդամները որոշած են ամէն յարաբերութիւն խզել այն յոյն երեսփոխաններուն հետ, որոնք Թուրքիոյ շահերուն դէմ կը գործեն։

1327Ի ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԸ

ՋՆՋՈՒԱԾ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐ

Օսմ. Երեսփ. Ժողովը նկատելով որ Պոլսոյ պաշարման վիճակի պաշտօնաժամը կ'աւարտի ապրիլէն, ջնջած է այդ առթիւ ներքին գործոց նախարարութեան ելմտացոյցին մէջ յատկացուած 250000 ղրուշը։ Յանձնաժողովը ջնջած է նաեւ Րումէլիի մէջ տեղեկատուութեան յանձնաժողովներու ծախքը, որ 200,000 դրշ. է։ Նոյնպէս ջնջած է իսլամութիւնը ընդունող ոչ—իսլամներու յատկացուած գումարը։

ՊԱԼՔԱՆՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Պեթերսպուրկի քաղաքական շրջանակներուն մէջ կը հաւաստուի թէ յառաջիկայ գարնան մեծ դէպքի մը կը սպասուի պալքաններուն կողմը։

*** Յունաստանի արտաքին գործոց նախարար Պ. Կրիբարիս մտադիր է Սօֆիա երթալու։ Կ'ըսուի թէ Պ. Կրիբարիս Պուքրէշ, Պելկրատ և Չեթինէ ալ պիտի այցելէ, պալքանեան տէրութեանց հետ համաձայնելու և համերաշխաբար գործելու համար։

ՊԱՀՐԻՑԷ ՄԷՍԱՐԻՖԱԹ ՏԱՑԻՐԷՍԻՆՏԷՆ

4000 ատէտ գըսա Թալիր օլունըր պիրինճի մալտան ուզուն Թէլլի պօյա ֆուրչասը։

4000 ատէտ գըսա Թալիր օլունըր իքինճի մալտան ուզուն Թէլլի պօյա ֆուրչասը։

1200 ատէտ ինճէ Թէլլի պօյա ֆուրչասը։

2500 ատէտ գարագըլ գըսա Թէլլի պօյա ֆուրչասը։

3500 ատէտ գարագըլ գըսա Թէլլի կիւէրթէ ֆուրչասը։

2000 ատէտ գարագըլ ուզուն Թէլլի կիւէրթէ ֆուրչասը։

Թէբրասէյի ամիրէ իչիւն պիր սէնէ զարֆընտա միւպաեաասընա լիւզում կէօրիւնիւպ միւնագասայա գօնուլըրը էվվէլէէ իլան օլունան պալէաէ ծըֆնար վէ մըզաարըլարը մուհարրէր ալթը գալէմ ֆուրչանըն ֆիյաթլարը հատտը լայըգընա թէնզիլ էտիլմէմիշ Թագտիրտէ բումի քանունը սանինին իքիրմի աէքիզինճի բազար էրթէսի կիւնիւ պատէզզէվալ սաաթ իքթոք գարարը էվվէլիւինին վէ օթուզընճը չարշէնպէ կիւնիւ տախի իհալէի գաթիյէլէրի իճրա գըլընմագ իւզրէ [illegible] միւնագասայա գօնուլմուշ օլտուղունտան թալիպլէրին [illegible] իլան օլունըր։

13 քանունը սանի 326

ԴՐԱՏՈՒՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԳԸԼԸՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Զամաճըլար, թիւ 25

Գըլըճեան գրատունը հետեւեալ հատընտիր գիրքերը կը յանձնարարէ կարդալ ամէն Հայ ընթերցողներու.—

Տարեցոյց Թեոդիկ		գին	12	Ղրուշ
» Գուսար	Ս. Մեսրոպ	»	6	»
» Կավռոշի	Ե. Թօլայեան	»	5	»
» Շանթ	Մ. Պարսամեան	»	5	»
Հերդեր	Ս. Սապանճիլեան	»	2.50	»
Երիտասարդ Թիւրքիա	» »	»	2.50	»
Սօցիալիզմ և Հայրենիք	» »	»	2	»
Կապիտալիստ դասակարգը	»	»	1.50	»
Կապիտալ և աշխատանք	» »	»	5	»
Գործաւոր դասակարգը	» »	»	1.50	»
Եւրոպացիներու կարծիքը հայկ. դատի մասին Պերլինի Դաշնադրութենէն յետոյ	Ս. Սապանճիլ	»	5	»
Հերոսուհիներ	Հ. Առաքեանց	»	3	»
Ազատութիւն	»	»	1.50	»
Բռնակալին մահը	»	»	3	»
Փախստականը	»	»	2	»
Անմահն Միրայր Թատերգ.	»	»	3	»
Տաճկահայ Գրողներու կենսագրութիւնը	»	»	10	»
Արամը (քրդական կեանքէ	»	»	3.50	»
Գիւղական ուսուցչի ձայնը	»	»	2	»
Ինչ է Հայրենիքը	»	»	2	»
Ազգային Սահմանադրութիւն		»	1.50	»
Ազատ Երգարան Գ. տպագրութիւն		»	5	»
Ազատարար Բանակի մուտքը պատկերզ.		»	15.50	»
Արեւելքի բոցեր	Եդ. Գոլանճեան	»	5	»
Բանաէ Բանա	Մ. Բիւրատ	»	30	»
Եըլտըզէ Սասուն	»	»	30	»
Բարեկամ Ամենեցուն, գիրք բժշկական		»	10	»
Քերական Ֆրանսերէն	Մ. Յովհաննէսեան	»	1.50	»
Առանին Տնտեսութիւն (ընդ մամլով)	»	»	6	»
Դատաստան	Ասօ	»	2	»
Վահէ	»	»	2	»
Դիւցազնուհին	»	»	3	»
Հուսէ Սասունցի Հերոսուհին	»	»	1.50	»
Ընկերվարութիւն	Մ. Եպս. Սերոբեան	»	4	»
Քրիստոնէական բարոյականը	»	»	5	»
» վարդապետութիւնը	»	»	5	»
Հովիւին խրատները	»	»	10	»
Կարմիր Գազանի որջը	Գ. Նշիկեան	»	5	»
Արեան Ճանապարհով	»	»	1.25	»
Ամիս մը ի Կիլիկիա	Տիկին Թեոդիկ	»	7.50	»
Պզտիկ առածներ	Մ. Պետրոսեան	»	5	»
Ինչո՞ւ Հայը հայդուկ եղաւ	Կադմոս	»	3	»
Գարիպալտիի կենսագրութիւնը պատկ.		»	7.50	»
Կախաղաններու պատմ.	Թոլսթոյի	»	1.50	»
Եղիայի սիրային Նամակները	Հ. Նազարեան	»	5	»
Գրիգոր Օտեանի կենսագրութիւնը		»	15	»
Քաղաքական տնտեսագիտութիւնը	Մ. Քեչիճեան	»	10	»
Զգաստականութիւն	Ս. Գալեօնեան	»	3	»
Զէյթունցի հրացանակիր քահանան		»	4	»
» վարդապետը		»	2	»
Ֆէրէրի կենսագրութիւնը		»	3	»
Գուսանի տաւիղը	Աշուղ Փեսենցի	»	5	»
Ապագայապաշտութիւն պատկ.		»	2	»
Նոր Տաղեր	Միսաք Մեծարենց	»	5	»
Կանացի վատասերում պատկ.		»	10	»
Կիլիկեան Արհաւիրք	Ս. Պարթեւեան	»	7.50	»
Գիտաւորներ		»	5	»
Մահմէտ	Ե. Մռմռեան	»	5	»
Պատմ. հայ. գրականութեան	»	»	7	»
Սասունք հին դէմքերու	»	»	5	»
Ծիծաղներ	Ամիրենց	»	2	»
Աղբար Թովմասի տնակը		»	25	»
[illegible]	[illegible]	»	5	»
Քորնէյլ Վասիլեէվ	»	»	1.50	»
Կարնամակ	Տօքթ. Թիրեաքեան	»	25	»
Առողջա	»	»	5	»
Շահէնն ի Սիպիր	Մ. Տ. Սարգիսեան	»	50	»
Սիլուան		»	5	»
Կորտօն հրամանատար		»	5	»
Նարեկ և իւր Թարգմ.	Հօրոյ	»	2	»
Խիւլասըթ իւլ սարֆ	Հերեդիկ Հօճա	»	5	»
Բեր. Արաբերէն	»	»	10	»
Վարդան Մամիկոնեան	Ե. Մանավեան	»	5	»
Պատմ. Հայ Եկեղեցւոյ	Մ. Սուրեան	»	5	»
Տիգրան և Զարուհի	Յակոբ Բագրատունի	»	5	»
Սիրվարդին սէրը	»	»	5	»
Հայրենի ձայներ	Տիգրան Չէօկիւրեան	»	4	»
Երգեցողութիւն ընդ.	Ե. Գըլըճեան	»	1.50	»
Գանձարան Տարր.	Ա. Անտոնեան	»	5	»
Գանձարան միջին	»	»	8	»
Գանձարան բարձրագոյն	» (ընդ մամլով)	»	»	»
Ճշմարտութիւն, միակ գիրքը բարոյագիտութեան		»	3	»
Ալքոլին նախճիրները	Մ. Վարժապետեան	»	2	»
Հայկական նոր եկեղեցի	»	»	2	»
Ծաղկեփունջ մայրենի լեզուի	Մ. Սեպուհ Ա.	»	1	»
» » »	» Բ.	»	2.50	»
Կաւէ արձաններ Ա. Անտոնեանի (50 ծաղրանկար)		»	7.50	»

Ծանօթ.— 1. Ե. Գըլըճեան Գրատան մէջ միշտ պատրաստ կը գտնուին դասական, գրական, գիտական, յեղափոխական, պատմական ու կրօնական գիրքերու ճոխ մթերք մը. գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնները կը կատարուին՝ գիրքին տեսակին համեմատ իր սովորական զեղչը տալով։ 2. Թղթատարի ծախքը միշտ գնողին կը վերաբերի։ 3. Մէկ ամիսէն հրապարակ կ'ելլէ Միրայրի պատկերազարդ կենսագրութիւնը՝ ինքնագիր օրագրութեամբ, մաքուր և խնամուած տպագրութեամբ։

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳ. ԸՆԿ.

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԸՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Պետերսպուրկ, իր մասնաւոր շէնքին մէջ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու ցուցափեղկի ապակիներու խորտակուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,666	Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	190,309,000	»
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	639,337,000	»
1909 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	88,218,000	»

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան Խան Վօյվօտա, Ղալաթիա։

Պոլսոյ գործակալութեան, Տիլսիզզատէ խան, Աչըր Էֆէնտի Ճատտէսի, թիւ 26

Տնօրէն Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

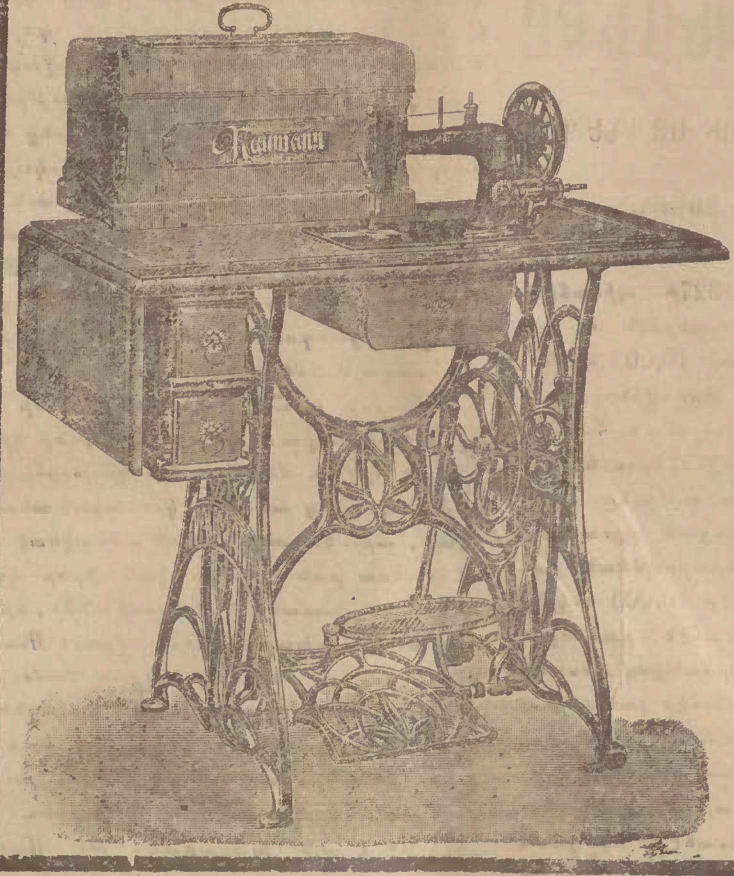

ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՅԱՂԹԱՆԱԿԷ

ՎԱՅԵԼՉՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆԸ
ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ՄԻԱՑԱԾ

ՆԱՈՒՄԱՆ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ ԱՇԽԱՐՀԻՍ
ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ ԽՍԿԱՊԷՍ

ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՆՈՐՕՁՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ՁՐԻ
ԼՈՒՐՋ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԿԵԴՐ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԵՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Ղալաթիա, Խիւտավէնտիկեար խան, թիւ 3, 4—14, 15
Մթերանոց, Պէշիկթաշ, Աքարէթլէր, թիւ 44

Մօտերս մասնաճիւղեր պիտի բացուին մայրաքաղաքիս զանազան թաղերուն մէջ

ԲԵՐԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ

ԼԱՕ ՔԱՐ

էնտ ճէնէրալ ինշըրանս քորփորէյշըն լիմիթըտ
անգլիական ապահովագրական ընկ.

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին. 4 Սէն Փօլս Չըրչեարտ Լընտըն

Դրամագլուխ	Անգլ. Ոսկի		350,000
Պահեստի դրամ	»	»	122,781
Տարեկան հասոյթ	»	»	367,876

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ

օսմանեան կայսերական պանքա
Կալաթա-Պոլիս

Ընկերութիւնը Թուրքիոյ մէջ ապահովագրական ո՛և է սէնտիքայի յարած չըլլալով, բացարձակ դիրքի մէջ է և կրնայ ամէն վտանգ ապահովագրել. հետեւաբար շէնքերու, կարասիներու և ապրանքներու վրայ հրդեհի դէմ ապահովագրութիւններու զանազան սէնտիքաներու գիներէն ԶԳԱԼԱՊԷՍ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ կ'ապահովագրէ։ Վնասներու վճարումը տեղի կունենայ ՏԵՂՒՈՅՆ ՎՐԱՅ ամենամեծ առատաձեռնութեամբ և արագութեամբ։

ՃՕՐՃ ՉԻՔՆԸԼ ԷՆՏ ՍԸՆՍ ՔՕ. ԼՄԹՏ.
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՔ
ԿԱԼԱԹԱ ԱՍՏԱԼԷԹ ԽԱՆ ԹԻՒ 12-16 Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անունը	Թօնօ	Անունը	Թօնօ	Անունը	Թօնօ	Անունը	Թօնօ	Անունը	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարսէլլօ	3709	Սաֆօ	1119
Ալքէթ	3607	Տօմինօ	938	Հինտու	3720	Միքատօ	3557	Տէքիա	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիա	119
Աթիտաքօ	2277	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մօնդէպէլլօ		Սցէրա	1203
Պասանօ	1822	Տինամօ	504	Իւկօ	2354	Մուցիլլօ	3419	Թասսօ	1323
Պայարտօ	1264	Էպրօ	3464	Իտահօ	5540	Նէրօ	1933	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըֆֆալօ	4481	Էլտորատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օթիա	4100	Թօքիօ	3327
Գայրօ	1371	Էցաքօ	1841	Քլէօ	1053	Օնթարիօ	4036	Թօլէտօ	1470
Կալիփսօ	1837	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Գարլօ	1244	Ֆինլանտ	1823	Քօմօ	1700	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գաթօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Բօլօ	510	Վոլօ	1289
Ջիքակօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Ռիալթօ	3329	Վ. Ուիլսըն.	2391
Սօէթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվորնօ	1643	Ռինալտօ	1553	Եէտա	1350
Գոլորատօ	4235	Կիթանօ	1143	Լորէնցօ	3191	Ռոլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գոնկօ	2905	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօմէօ	1789	Թօրօ	
Գօրսօ	895	Կրանօ	1695	Մարէնկօ	1273	[illegible]	136	Մայօն	

Սիսէրօ շոգենաւը, նաւապետ Մարթէն, հոս ժամանած է։
Միքատօ շոգենաւը, նաւապետ Թօր, հոս կը սպասուի։
Թօքիօ շոգենաւը, նաւապետ Թարիւ, յուն. 24ին հոս կը սպասուի։
Տիտօ շոգենաւը, նաւապետ Իւթըն, փետրուար 11ին հոս կը ժամանէ։

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻՒԼՏ ԷՆՏՐԻՑՕ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ԺԱՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

Սիրֆասի, յուն. 14ին, Սեւ ծովէն հոս կը ժամանէ։

Մինկրէլի, յուն. 17ին, Մարսիլիայէն։

Ֆրիժի, յուն. 24ին, Սեւ ծովէն։

Իօնի, յուն. 31ին, Մարսիլիայէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Յուն. 14ին, Բ. իրիկուն, ժամը 4ին, Սիրֆասի շոգենաւը, նաւապետ Վէրկէս, դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։

Յուն. 18ին, Դշ., երեկոյ ժամը 4ին, Մինկրէլի շոգենաւը, նաւապետ Գալվիէս, դէպի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիսք։

Յուն. 25ին, Դշ. առաւօտ ժամը 11ին, Ֆրիժի շոգենաւը, նաւապետ Միթրեօլ, դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։

Օդին խաղաղութեան պատճառաւ, Ֆրիժի շոգենաւը ստիպուած է Սեւ ծովին մէջ, դէպի Մարսիլիա կը մեկնի երկուշաբթի, 30 յուն. իրիկուան ժամը 4ին։

Ք. ՌԸՊՈՒԼ

ԽՏԻՎԻԷԼ ՄԷՅԼ ԼԱՅՆ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԱՐԱԳ ԵՐԹԵՒԵԿ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ. ՊԻՐԷՈՆԻ և ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՄԻՋԵՒ ԵԼԵԿՏՐ. ԼՈՒՍԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Առաջնակարգ նաւ.— Սեղանի գինին ձրի

Օսմանիէ շոգենաւը, նաւապետ Գաթճէշի, Աղեքսանդրիայէն կը հասնի յուն. 22ին, յունուար 24ին, Դշ. օր, կէսօրէն յետոյ ժամը 3ին ճամբայ կ'ելլէ դէպի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Պիրէօն։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Ռամսէս շոգենաւ, նաւապետ Ուիլեմս, 1911 յուն. 19/2 փետր. հինգշաբթի օր Սուրիոյ եզերքէն հասնելով, յուն. 21/1 փետր. շաբաթ օրը կը մեկնի դէպի Կելիպօլու, Տարտանէլ, Միթիլլէ, Իզմիր, Քիօս, Հռոդոս, Մերսին, Աղեքսանդրէթ, Թարապուլուս, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բորթ-Սայիտ և Աղեքսանդրիա։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, Պոլիս՝ Վալիտէ Սուլթան խան։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

ՕՏԱՐ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ
BANQUE RUSSE
Pour le commerce étranger
Հիմնուած՝ 1871ին
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 30,000,000 ՌՈՒԲԼԻ
ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ

ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ.— Քալաշնիքօֆի սակարան, Սեննայա հրապարակ եւ Վասիլի Օսդրօֆ։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Աքքէրման, Արխանկէլ, Աստրախան, Արմավիր, Պաքու, Պալաքօվօ, Էքաթէրինօտար, Էլիզապէթկրատ, Իսմայիլ, Կէրսօն, Քիէֆ, Քօզլօֆ, Խօքանդ, Քրէմէնչուկ, Մօսկուա (Կավրիքօվ փողոցի մասնաճիւղով), Նիքօլայէվ, Նիժնի-Նովկորոտ, Նովօ, Նիքօլայէվսք, Նովօրօսիսք, Օտեսա, Օմսք, Բէրմ, Բօքրօֆսքայա-Սլօպօտա, Բօլթավա, Ռիկա, Ռիազան, Ռօմնի, Ռիպինսք, Սարաթօֆ, Սիմբիրսք, Սիմֆէրօբոլ, Զլաթօբօլ, Թիւմէն, Թօմսք, Վէլէքի, Ուսթիուկ, Վիթէպսք, Վիննիցա, Վօլոկտա և Վօրոնէժ։

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.—Ալէքսանդրիա (Խէրսոնի մէջ), Պօպրինեց, Եւպատորի, Քաքօվքա, Նիքօբօլ և Սմէլա։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ.—Լոնտոն, Բարիզ, Ժընեւ և Կ. Պոլիս։

Ռուսական դրամատունը կը զբաղի դրամատան և սակարանի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառութիւններով. Նախավճարներ (avance) ապրանքի վրայ և քոմիսիոնով՝ վաճառում ապրանքի։ Խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կուտայ ամենավստահելի «Սէյֆ» դրամարկղներ Խնայող. Մնացեալ նպաստաւոր տոկոս։

ՉԱՎՈՒՇ ՕՂԼԸՐԻ

Սիկառի Թուղթը

ՍԻՔԱՐՈՏԻ ՄԱՔՍԱՏԵԱՆ ԳԻՆԸ
ԹԻՒ 14

Խարսխանիշ մարքայով ծանօթ մեր սիկառի թուղթին շատ մը կեղծերը հրապարակ հանուած են։ Ասոնց դէմ դատ բացուած է մեր կողմէ։ Ուստի մեր յաճախորդներէն կը խնդրուի ծխախոտի մաքսատան կից թիւ 14 վաճառատունը դիմել։ Կարգ մը մանրավաճառները, ծխավաճառներ, աւելի շահ ընելու համար, ուրիշ թղթեր կը քշեն մեր ընտիր թուղթերուն տեղ։ Յաճախորդները պէտք է ուշադրութիւն դարձնեն մեր սիկառի թուղթին կողքին վրայ և մէջը գտնուած խարսխանիշին և իւրաքանչիւր թերթիկներուն վրայ տպուած չոր դրոշմին ու 14 թիւին, նոյնպէս ուշադրութիւն դարձնելու է մեր թուղթին ազնուութեան։

ԲԺԻՇԿ

ԵԴՈՒԱՐԴ ՃԱՀՊԱԶ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԱՉՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի Բժշկական Համալսարանի Ակնաբուժական Կլինիքին մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած և ԺԸՆԵՎԻ հիւանդանոցին մէջ երբեմն ակնաբոյժ եղած փորձառութիւն ստացած, մեծ խնամքով կը դարմանէ աչքի ամէն հիւանդութիւններ։ Շիլերը (շաշ) կը շտկէ առանց գործողութեան և ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած Բրօֆ. Ժավալի գործիքով կարճատեսներու և հեռատեսներու յատուկ և փայլուն ցուցնող ակնոցներ կուտայ, ափրոզիթեան ախտէն առաջ եկած աչքի հիւանդութիւնները՝ երակներուն մէջ նոր դեղ մը ներարկելով արմատապէս կը դարմանէ, և առանց ցաւ պատճառելու կը կատարէ խաքառաքի (բէրաէ) և աչքի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործողութիւն անցաւութեան զուրկ և տեղ աչքերուն տեղ բնականին յար և նման արուեստական աչքեր կը զետեղէ։ Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէսօր, Պաղչէ-Գաբու, Համբտիէ Սեպիլին դիմաց Իւքիւճեան դեղարանը, կէսօրէն վերջ Բերա, Շիշակ ճամբայ, Բելլեւեան հիւպատոսարանին դիմաց, 91 թիւ դարմանատունը։ Ուրբաթ օրեր նոյն դեղարանը, իսկ երեքշաբթի օրերը ցերեկէն վերջը իր տունը դիմող հիւանդները ձրիաբար կը դարմանէ։

50—27

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

(ԷՄՆԻԷԹ ՍԱՆՏԸՂԸ)
1284 ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ

Օսմ. կառավարութեան երաշխաւորութեան ներքեւ կը գտնուի եւ երկրագործ. պանքան վարկ բացած է Պոլիս Ճէլալ Օղլու փողոց, իր սեփական շէնքին մէջ

Հետեւեալ պայմաններով դրամ կ'ընդունի եւ փոխառութիւն կ'ընէ։

Դրամ ընդունելու պայմաններ.—

Մէկ տարի եւ աւելի պայմանաժամով աւանդ ձգուած դրամներու համար տարին հարիւրին հինգ տոկոս։

Վեց ամսուան պայմանաժամով ձգուած դրամներուն համար տարին հարիւրին 4 ու կէս։

Առանց պայմանաժամի, ընթացիկ հաշւով, այսինքն ուզուած ատեն դրամը առնելու պարագային, տարին հարիւրին 4 տոկոս կը վճարէ։

Առանց պայմանաժամի կ'ընդունուի մէկ քառորդ ոսկիէն սկսեալ մինչեւ 500 ոսկի։

Փոխառութեան պայմաններ.—

Գոհարեղէններու, ոսկի ու արծաթ առարկաներու և արժեթուղթերու փոխարէն տարեկան հարիւրին ութը տոկոսով դրամ փոխ կուտայ։

Ապահովութեան Սնտուկը տէրութեան շահերուն ծառայող հանրօգուտ հաստատութիւն մըն է և իր գործառնութեանց մէջ ժողովրդեան շահերը կը փնտռէ։ Թէ երկրին և թէ ժողովուրդեան շահերուն նպաստաւոր է Ապահովութեան Սնտուկը նախընտրել քան թէ օտար հաստատութեանց հետ գործ ընել։

ՈՒԻՆՔԱՐՆԻՍ

WINCARNIS
Wincarnis

Կազդուրիչ խեժալ գինին, որ աշխարհիս մէջ լաւագոյն ըմպելին է ընդդէմ
ԱՐԵԱՆ
ԱՆՄԱՔՐՈՒԹԵԱՆ
Սակաւարիւնութեան
ԸՆԴՀ. ՏԿԱՐՈՒԹԵԱՆ
ՋՂԱՅԻՆ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ԴԷՇ
ՍՆՆԴԱՌՈՒԹԵԱՆ

Բոլոր ականաւոր բժիշկներու գնահատման արժանացած է

Բոլոր դեղարաններուն և դեղավաճառներուն քով կը գտնուի։ Կեդրոնատեղի, Սիրքէճի, Խորասանճի խան, թիւ 1, 5։

41—52

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՐԻՒՐԻՆ 20—25

ԱԾՈՒԽԻՆ, ՀԱՆՔԱԾՈՒԽԻՆ, ՔՕՔԻՆ, ԱՆԹՐԱՍԻԹԻՆ, ԵՒ ՎԱՌԵԼԻՔՆԵՐ ՈՒ ՎՐԱՅ

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ

ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՏԸ ԶԱՌԱ

ՍԷՆ-ՊԻԷՐ ԽԱՆ, ՂԱԼԱԹԻԱ, Կ. ՊՈԼԻՍ

Գործակալներ, բլասիէներ կը փնտռուին քաղաքին, արուարձաններուն և գաւառներուն համար։

Վերոյիշեալ ապրանքները Պօն-Մարշէ ի մէջ կը ծախուին։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.— Թէմէթթիւի 4 % օսմ. փոխառութեան պարտամուրհակներէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ այդ պարտամուրհակներուն թիւ 84 կտրօնները, որոնց պայմանաժամը 1905 փետր. 1/14ին կ'աւարտի, ինչպէս նաեւ 189ի յունվար 1/14ի թէրաժին մէջ ասօրթի եղած պարտամուրհակները եթէ վճարման համար չի ներկայացուին մինչեւ յառաջիկայ 31/13 փետրուար, ջնջուած պիտի համարուին։

Կ. Պոլիս 17 Յունուար 1911 10—4

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բօսթ Լօքալ տարին	108	Ղ.
» » » վեցամս.	60	»
Գաւառներու համար տարին.	108	»
» » վեցամսեայ	60	»
Արտասահմանի համ. տարեկան	35	Ֆր.
» » վեցամսեայ	20	»

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. Հասցէի փոփոխման համար 2 ղրշ.. Բաժանորդագինները անպայման կանխիկ, ծանուցումները առանձին կը սակարկուին. Դրամ ղրկելու ամենադիւրին ու աժան միջոցը [illegible] է։

[illegible] ԳԱՐԵԳԻՆ ՊԵՏԱՃԵԱՆ